

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV

Gegužė — May 4, 1989

Nr.18

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Pertvarkos likimas

Iš Amerikos ir Lietuvos žiūrint

Vytautas Meškauskas

JAV žvalgybos agentūrų (CIA ir DIA — Defence Intelligence Agency) pranešimu, Kongreso jungtinei ekonomikos komisijai, Sovietijos ūkinė pažanga buvo tokia menka, kad Gorbačiovas buvo priverstas sulėtinti savo perestroikos tempą. Žemės ūkio produkcija kritusi dviem nuosimčiais. Tiesa, pramonės produkcija maždaug tiek pat padidėjo, bet bendras GNP (gross national product) padidėjo tik 1,5%. Kaip ir 1987 m. Kapitalistiniuose kraštuose GNP prieauglis normaliai yra dvigubai didesnis. Toks, kaip sovietų, būtų laikomas depresijos ženklu.

"Didėjantis įsitikinimas, kad Gorbačiovo planai nepagyvino ūkinio gyvenimo — sakoma tame raporte — privertė Gorbačiovą pakeisti savo receptus ūkinėms problemoms spręsti". Specifiniai jis atsiskak nuo pa-

naikinimo primokėjimų maisto produktams ir norėtų pirmiausia sumažinti smarkiai didėjantį valstybės deficitą. Tai reiškia, kad kainų kontrolė ir toliau palieka, o su ja negali būti laisvos rinkos. Norint patenkinti vartotojų augantį nepasitenkinimą, griebiamasi, kaip skelbia paskutinės žinios, net tokių drastiškų priemonių, kaip ir daržovių gabenimo... karinio transporto lėktuvais.

Lietuvos Mokslų Akademijos Ekonomijos Instituto vadovas Eduardas Vilkas jau šių metų kovo 23 d. KOMJAUNIMO TIESOJE aiškino:

"...nebus jokios ekonominės reformos, kol nebus rinkos. Šaliai prireikė trejų persitvarkymo metų, kad būtų suprastas rinkos vaidmuo ekonomikoje. Deja, jis vis dar ne iki galo supras-

(Nukelta į 3 psl.)

Jūratė Statkutė de Rosales, kaip Venezuelos spaudos atstovė, nuvykusi į Vilnių kalbasi su Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininku Vytautu Landsbergiu (kairėje).

'Glasnost' išbandymas (1)

Jūratė Statkutė de Rosales

Iš Venezuelos į Lietuvą

Ši straipsnių serija su Jūratės Statkutės de Rosales išpūdziais apie kelionę į Lietuvą, atspausdinta ispanų kalba Venezuelos žurnale "Zeta" ir lygiai toks pat straipsnio vertimas kaip tas, kurį spausdina Dirva, buvo pasiųstas į Lietuvą, su tikslu pamatyti ar pasirodys Sąjūdžio laikraštyje Atgimimas. Norėta išbandyti, ar straipsnis bus cenzūruojamas.

Žurnalas Zeta Venezueloje yra įtakingas, aukščiausio krašte tiražo politinis ir ekonominis savaitinis leidinys, daugelio vadinamas "Venezuelos Time", ir jo skaitytojams pranešta, kad toks glasnost bandymas daromas, ir vėliau bus pranešti jo rezultatai. Turbūt pirmą kartą iš viso toks dvigubas spausdinimas rytuose ir vakaruose yra vykdomas. Dabar reiks laukti to bandymo rezultatų.

Valdininkė, dirbanti sovietų konsulate Karakaso mieste, Venezueloje, buvo labai mandagi iki paskaitė blanką, kurį man buvo davusi užpildyti. Pamačiusi, kad mano gimimo vieta yra Lietuva (kraštas kurį okupavo Sovietų Sąjunga, po to kai Hitleris ir Stalinas sudarė 1939 metais sutartį, kurioje buvo nutarta užimti tuomet nepriklausomas Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes), valdininkė iškart pažiūrėjo į mane lyg būčiau jos pavaldinė. Paskak "Ah, litovka", ir pradėjo kalbėti rusiškai. Kadangi rusų kalbos nemoku, paaiškinau jai, kad nesuprantu. Tas jos nė kiek nesujaudino ir ji toliau man kalbėjo rusiškai. Pagaliau, matydama mano nustebusį žvilgsnį, pridėjo ispaniškai: palikite blanką ir grįžkite po dviejų mėnesių.

Prireikėjo skubios Amba-

sados pirmojo sekretoriaus intervencijos, kad patvirtinti, jog esu gavusi oficialų kvietimą kaip Pietų Amerikos spaudos narė ir Venezuelos savaitraščio Zeta direktorė, sekančią savaitę dalyvauti Lietuvoje būsiančiose išskilmėse, kurios man parodysiančios kaip veikia perestroika. Pirmojo Sekretoriaus paslaugumas ir tuojau gauta viza davė man pirmą vaizdą to, kas vėliau kelionės bėgyje kaskart labiau išryškėjo: kontrastas tarp pareigūno, kuriam pavesta įgyvendinti demokratinį atvirumą, ir nuolat kliudančios veiklos tų tarnautojų (ir kai kurių viršininkų), kurie priešina si pasikeitimams.

Perestroikos linksmybės ir vargai

Į Paryžių atvykau iš Venezuelos lėktuvu. Toliau ke-

lionę tęsiau Paryžius — Maskva traukiniu. Ten, pirmoji klasė buvo pilna afrikičių studentų važiuojančių į įvairius Sąjungos miestus. Jie kalbėjo prancūziškai ir sudarė linksma, gyvą, inteligentišką bei įdomią jaunimo grupę. Į mano klausimus atsakinėjo greitai ir laisvai. Dauguma jų sakėsi einą su stipendijomis trečius ar ketvirtuosius metus įvairiose Maskvos ar Leningrado mokslo įstaigose, o dabar jie grįžta po žiemos atostogų, apsikrovę Paryžiuje pirktomis prekėmis: rūbais, skalbimo milteliais, kava ir t.t. Klausė manęs ar vežuos sumuštinų, nes juk kelionė trukianti kelias dienas, o traukinyje maisto negaunama. Paskui manęs paklausė, ko aš važiuoju.

— Esu pakviesta pasižiūrėti ir aprašyti kaip veikia perestroika, — atsakiau.

Mano sakiny sūkėlė nesulaikomą juoką. Juokėsi jie visi viens per kitą, negalėdami žodžio ištarti. Pagaliau vienas jaunuolis, kilęs iš Kongo, kiek susivaldė ir paaiškino:

— Tas dar užtruks pusantro ar dvejus metus.

Prasidėjo kalba apie perestroiką, prekių trūkumą, infliacijos ir bedarbės atsiradimą, rusų tautos nesusi-

(Nukelta į 6 psl.)

Radijo premija paskirta Juozui Stempužiui

Radijo premijos laureatas Juozas Stempužis.

LB Kultūros tarybos sudaryta radijo premijai skirti komisija (Petras Petrutis, Balys Račkauskas ir Leonas Narbutis) šių metų radijo premiją nutarė paskirti Juozui Stempužiui, Clevelande veikiančios "Tėvynės Garsų" radijo programos vedėjui — redaktoriui.

Premija bus įteikta gegužės 20 d. Chicagoje LB ruošiamoje kultūros šventėje.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

**'Gorbio karštligė' Vokietijoje gresia pralaimėjimu krikdemams.
- Žaibo vizitas Washingtone. - Ar jis žada atnešti tos ligos
mikrobus į šį kraštą? - Sovietijoje įieškomos ribos sąjūdžiams.**

Nors paskutinės žinios iš Maskvos kalba apie naujus Gorbačiovo sunkumus, su jo vardu susijusi 'taikos karštligė' neapleidžia Vakarų Vokietijos. Pirmadienį, balandžio 24 d. į Washingtoną staiga atvyko V. Vokietijos užs. reik. ministras Genscher ir Gynybos ministras Stoltenberg. Per keletas valandas užtrukusį pasikalbėjimą Valstybės departamente, jie reikalavo pradėti tuojau derybas su sovietais dėl trumpos distancijos atominių raketų ir atominės artilerijos panaikinimo arba sumažinimo, nes čia vyrauja pažiūra, kad su derybomis nėra ko skubėti. Tuo tarpu Vokietijoje atrodo, kad negalima praleisti progos susitarti dėl atominių ginklų. Vokietijos krikščionių demokratų partija, patyrusi pralaimėjimus lokaliniuose rinkimuose būkštuoja, kad gali pralaimėti ir rinkimus į federalinę seimą.

Reikia atsiminti, kad apsišaudymas atominiais užtaisais, jei prie to būtų prieita, įvyktų Vokietijų teritorijoje. Antra vertus atominiai ginklai yra tie, kurie išlaikė taiką Europoje daugiau kaip 40 metų! Užtat Busho administracija norėtų pakeisti likusias Vokietijos teritorijose trumpos distancijos raketas 'Lance' naujesnėmis, tobulesnėmis. Ji nori jau dabar tokio sutarimo, kad galėtų gauti tam lėšų iš Kongreso.

Lėšų paskyrimas priverstų paskubėti sovietus, jei jie rimtai nori nusiginklavimo, susitarti dėl konvencionaliųjų jėgų sumažinimo iki tokio laipsnio, kad būtų išskirta staiga už-

Be žodžių... Ši Mečislovo Ščepavičiaus karikatūra buvo atspausdinta savaitraštyje Literatūra ir menas, 1989 m. balandžio 22 d. numeryje.

puolimo galimybė. Žinia, tokiu atveju vokiečiai turėtų padidinti savo konvencionalinį, be atominių ginklų, apginklavimą, bet jau dabar V. Vokietijoje pritrūko jaunų vyrų savo kariuomenės etatams užpildyti. Vyriausybė galvoja apie privalomos tarnybos kariuomenėje prailginimą nuo 15 iki 18 mėnesių, bet tai taip nepopuliariau, kad nuo sumanymo teko atsisakyti. Reikia taip pat atsiminti, kad atominių ginklų turi dar ir D. Britanija su Prancūzija. Ir jos turėtų juos sumažinti, jei ne visai nusiginkluoti, amerikiečiams susitarus su sovietais dėl savo tokių ginklų visiško panaikinimo Europoje. Tada tačiau, jos netektų savo dabar turimo statuso prieš Vak. Vokietiją. Be atominių ginklų jos bus silpnesnės už... Vokietiją.

Tuo tarpu ir Amerikoje girdisi priekaištų administracijai, kad ji neišnaudojanti Gorbačiovo situacijos nusiginklavimui. Tiesa, prezidentas Bushas sutiko sumažinti krašto apsaugos biudžetą ir net atšaukė iš V. Vokietijos dalinius, kurie aptarnavo pagal susitarimą su sovietais iš apginklavimo atitrauktas vidut. distancijos raketas, bet tokių tėra keleta tūkstančių. Vokietijoje vis dar liks 205 tūkstančiai Amerikos karių. Kongrese ryškėja noras dalį jų atitraukti. Sumažėjus pavojui iš sovietų pusės, sunku pateisinti dabar turimų pajėgų išlaikymą. Sulėtinimas naujų ginklų sistemų įvedimo ilgainiui jis tik pabrangins. Užtat reikalaujama naujos gynimosi koncepcijos, apie kurią daug kalba, bet nieko nedaroma.

PRIPAŽĖSTAMI 1939 METŲ DOKUMENTAI

Vakar mūsų laikraštyje minimis pasidalijo Partijos istorijos instituto prie Lietuvos KP CK direktorė Vanda Kašauskienė. Ji drauge su grupe kitų Lietuvos istorikų lankė TSKP Centro Komitetą, kur buvo aptartas oficialus požiūris į 1939–1940 metų įvykius Baltijje. Vakaryčiame jos pasisakyme buvo

teigiama, kad Maskvoje pagaliau jau pripažįstama egzistavęs papildomas slapstusis protokolus prie 1939 metų rugpjūčio 23 dienos bei rugsėjo 28 dienos TSRS ir Vokietijos sutarčių.

Išspausdinus šį interviu, redakcijai skambino ne vienas skaitytojas, pageidaujantis susipažinti su šiuo slap-

ty protokolų tekstais. „Tiesa“ plačiau jau rašė apie šiuos dokumentus likimą praėjusių metų gruodžio 20 dienos numeryje. Šiandien spausdiname 1939 metų rugpjūčio 23 dienos slaptojo protokolo teksto vertimą iš dokumento fotokopijos, kurią „Tiesos“ redakcijai atsiuntė VFR užsienio reikalų ministerija. Pas-

tarasis dokumentas bene daugiausia diskutuojamas visuomenėje. Norime taip pat priminti, kad Lietuvą betarpiškai lietė ir 1939 metų rugsėjo 28 dienos bei 1941 metų sausio 10 dienos TSRS ir Vokietijos atstovų pasirašyti slapsti dokumentai.

Slaptas papildomas protokolus

Pasirašant Vokietijos ir Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos nepuolimo sutartį, žemiau pasirašiusieji abiejų pusių įgalotiniai griežtai konfidencialiai apvarstė klausimą dėl abipusių interesų sferų pasidalijimo Rytų Europoje. Šiuo aptarimu buvo nutarta:

1. Sriečių, įeinančių į Pabaltijo valstybių sudėtį (Suomija, Estija, Latvija, Lietuva), teritorinio politinio pertvarkymo atveju Lietuvos šiaurinė siena bus kartu ir siena tarp Vokietijos ir TSRS interesų sferų. Tuo pat metu Lietuvos interesai Vilniaus srities atžvilgiu pripažįstami abiejų pusių.

2. Sriečių, įeinančių į Lenkijos valstybės sudėtį, teritorinio politinio pertvarkymo atveju Vokietijos ir TSRS

interesų sferų siena eis maždaug Narevo, Vyslos ir Sanos upių linija.

Klausimas, ar abipusiai interesai laiko pageldataitnu nepriklausomos Lenkijos valstybės išlaikymą ir kokios bus šios valstybės sienos, gali būti galutinai išaiškintas tik toliau vystantis politiniams įvykiams.

Bet kokiu atveju abi Vyriausybės spręs šį klausimą abipusės draugiškos santarvės tvarka.

3. Kalbant apie Pietryčių Europą iš tarybinės pusės pabrėžiami TSRS interesai Besarabijoje. Iš Vokietijos pusės pareiškama apie jos visišką politinį nesuinteresuotumą šiomis sritimis.

4. Abi pusės saugos šį protokolą griežtoje paslaptėje.

TSRS vyriausybės įgalotas Už Vokietijos vyriausybę
V. MOLOTOVAS J. fon RIBENTROPAS
Maskva, 1939 metų rugpjūčio 23 diena

■ Iš kitos pusės

Besklaidant balandžio 2-ros savaitės Lietuvos spaudą į akis krito du vieno ir to paties autoriaus — Vytauto Žemaičio straipsniai. Vienas ŠVYTURYJE, kurio vyr. redak. pavaduotoju yra jis, kitas — GIMTAJAME KRAŠTE, kaip svečio kolumnisto. Pirmajame str. jis kelia klausimą, kas vertė kandidatuoti rinkimuose į Sovietijos Kongresą kovo 26 d. ir taip atsako:

... „kėdė Kremliuje, papildomi keli šimtai rublių, lengvatos, garbė ar Lietuvos likimas! Pasakysiu tiesiai: ilgą laiką buvau linkęs atiduoti pirmenybę praktiškiems motyvams, neišskirdamas nė kai kurių Sąjūdžio remiamų kandidatų.“

„Tarsi Perkūnas iš giedro dangaus“ jį nustebino Sąjūdžio nario Arvydo Juozaičio atsiėmimas savo kandidatūros, kad nepakenkus pirmajam Sekretoriui Brazauskui, lygiai kaip ir kito Sąjūdžio kandidato atsisakymas antro sekretoriaus Beriozovo naudai.

Jų motyvas buvęs:

... — tautos krauju ir džiaugsmo ašaromis išpuoselėta išmintis, atsakomybės pajautimas, praktiškas visos Lietuvos žmonių konsolidavimas, jeigu norite, net didžiavyriškumas.

Dabar visi ir partijos ir sąjūdžio žmonės visų pirma esą Lietuvos žmonės, jos parlamentarai.

Iš antram žemaičio str. gali išgirsti tą pačią melio-diją. Algirdas Brazauskas giriamas beveik kaip Stalinas. Jis lyginamas su uola ir klausama:

... „Ar pagalvojome, ar bent širdies kraštelyje užjautėme žmogų, nuo to atmintino praėjusio metų spalio 22-osios vakaro iki šiol be paliovos su degančia žvake einanti į Gedimino aikštę į Lietuvą?“

Sunku, žinoma, įsivaizduoti uolą einančią su žvake į aikštę, bet galima pasvarstyti Brazausko motyvus lygiai taip pat, kaip žemaitis svarstė kitų kandidatų į Kongresą. Atrodo, kad ir jis galėjo turėti žemiškų motyvų. Jis juk turėjo įrodyti, kad turi, jei ne savo tautos pasitikėjimą, tai bent sąlyginį pritarimą.

Pats žemaitis sakosi tik dabar įstojęs į partiją. Paklaustas, kodėl taip vėlai, jis atšovė:

„Ne dabar laikas dėti bilietus, dabar metas juos imti — idant partijoje būtų daugiau žmonių, kurie galėtų pasakyti griežtą „ne“ tiems, kas reikalauja Lietuvai ypatingos padėties.“

Kas toji ypatinga padėtis? Išėity, kad galimai didesnė nepriklausomybė. Ačiū už atvirumą. (vm)

★
Tuo tarpu iš Sovietijos pranešama, kad vyriausybė patvirtino gandus, jog prieš de m o nstrantus Gruzijoje buvo pavartotos ir dujos, tačiau neskelbia kokios, o tai būtinai reikia žinoti, kad galima būtų pavartoti tinkamus „priešnuodžius“ dujų sužalotiems gydyti.

Į Gruziją pasiųstas užs. reik. min. ševardnadzė ten taip kalbėjo partiečiams:

„Kiekviena upė, kokia ji būtų plati, turi savo kran-tus. Kiekvienas žmonių sąjūdis koks jis būtų platus, turi ar turi turėti išlaukinius faktorius, kurie nelei-

džia jam be jokių ribų plėstis. Jei tos ribos yra peržengtos, gali būti PANAUDOTI VISKĄ NAIKINANTIJI ELEMENTAI“.

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED C.N.C. OPERATORS

Fully qualified persons needed to setup/operate C.N.C. lathe. Full benefit package, excellent pay. Call or write:

PERSONNEL DEPARTMENT

OLSON MFG. CO

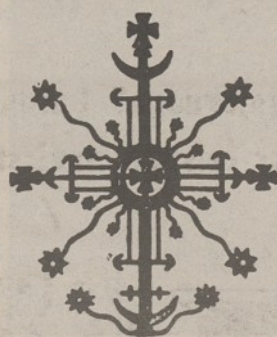
Holden Industrial Park

Holden, MA 01520

508-829-6361

E. E. O.

(18-22)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344
6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiuro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Ragina sustiprinti JAV politiką Pabaltijo reikalu

JAV 28 senatoriai išsiuntė laišką Bush Administracijai, ragindami prezidentą Bush "įpareigoti Valstybės sekretorių Baker pradėti peržiūrą Amerikos politikos liečiančios Pabaltijo kraštus, siekiant iškelti jos matomumą Amerikos užsienio politikoj bei pakelti mūsų valdžios paramą Pabaltijo kraštams nepriklausomybės atgavimo kelyje".

Savo laiške, senatoriai pabrėžia, kad JAV valdžia yra nesutikusi su Sovietų Sąjunga apie Estijos, Latvijos ir Lietuvos padėtį jau netoli penkiasdešimt metų, n u o l a t i n i a i atsisakydama pripažinti Sovietų okupacines valdžias Pabaltijo kraštuose.

"Ši politika yra legali, moraliniai tikslai ir sutartinai su mūsų pagrindiniu įsitikinimu demokratija, žmogaus teisių svarbumu bei pagarba t a r p t a u t i n i a m s įstatymams", pareiškia senatoriai, kurie pasirašė laišką Administracijai. Jie ragina, kad JAV valdžios politika liečianti Pabaltijo kraštus užimtų "labiau matomą vietą Amerikos užsienio politikoj ir taptų labiau

aktyvi", nes lietuviai, latviai ir estai teberodo savo pasišventimą atgauti savo tautų nepriklausomybę.

Senatorių prašymas, kad JAV valdžia peržvelgtų ir sustiprintų savo politiką liečiančią Pabaltijo kraštus yra kritiškas išsivystymas Estijos, Latvijos ir Lietuvos žygiams atgauti savo n e p r i k l a u s o m y b ę", sako Ginta Palubinskaitė, Jungtinio Pabaltiečių Komiteto (JBANC) direktorė, Washington, D. C. "JAV valdžia ilgai yra buvusi moralinės paramos šaltinis Pabaltijo kraštams. Labiau matoma ir aktyvi Amerikos užsienio politika liečianti Pabaltijo kraštus taps aiškiu įrodymu pabaltiečiams, kad šiuo metu, JAV net labiau tiki, kad Lietuva, Latvija ir Estija gali vėl tapti demokratiniiais kraštais".

Senatoriai kurie pasirašė laišką yra: Riegle, Dole, Byrd, Sarbanes, Exon, Lautenberg, DeConcini, Levin, D'Amato, Simon, Durenberger, Dodd, Chafee, Lieberman, Adams, Grassley, Burdick, Wilson, Symms, Dixon, Metzenbaum, Reid, Heinz, Bumpers, Specter,

Pertvarkos likimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

tas. Centralizuoto planavimo primata lieka. Sukurti rinką (Lietuvos) Respublikoje, kol Sąjungoje ja ne kvepia, ypatingai sunkus dalykas. Mes glaudžiai susieti su šalies ekonomika, nes maždaug pusė Respublikos produkcijos išvežama ir atitinkama dalis įvežama. Todėl daugelio produktų gamyba ir paskirstymas bent keletas metų nebus rinkos valdomi. Pirmiausia mums reikia galvoti, kaip sukurti vietoje vartojamų produktų rinkas. Nors ir ne logiška, bet daugumo tų produktų kainos bus nustatomos Maskvoje... Jei naujoji Aukščiausia Taryba nesigriebs atsakomybės už keletą radikalių, bet rizikingų žingsnių, tai kelia s i š a l i e s rinką bus begalinis, tiksliau, kol ekonomiką ištiks visiškas krachas... Valstybė, ypač mūsų, stengiasi reguliuoti visą, kas juda, kol tas judėjimas sustoja, o paskui kovoja, kad tai išjudintų".

Trumpiau tariant, Gorbačiovas prisibijo leisti kainas reguliuoti laisvai rinkai, nes neišvengiamas, kad ir laikinas, kainų pakilimas gali privesti prie riausių. Bet ar tai neduoda progos įvesti bent iš dalies laisvą ūkį Lietuvoje, kuri taip nori savistovumo, kad galėtų pakelti pirminius sunkumus? Ar iš viso duoti nepriklausomybę?

Kompartijos vadas Lietuvoje Brazauskas, lygiai kaip ir kiti ištikimi komunistai (žiūr. Iš kitos Pusės) gavo įsakymą tam pasipriešinti. Brazauskas pasikalbėjime su ARGUMENTY I FAKTY savaitraščiu aiškino, kad 1918 m. Lietuva nebuvo, nes jos ūkis buvo

McClure, Mitchell ir Lugar.
(JBANC)

naturalus — ji galėjo daugiau-mažiau pati patenkinti savo kuklius poreikius, dabar jos ūkis jau yra dalis sudėtingo Sovietų Sąjungos ūkio. Kitaip galvoją Sąjūdžio nariai, nors ir išrinkti į Kongresą, turinti išrinkti naują šalies Aukščiausią Tarybą, negalės turėti didesnio balso dėl savo grupės neskaitlingumo. Keliasdešimt prieš pora su viršum tūkstančių!

Kaip praneša N. Y. Times k o r e s p o n d e n t a s Maskvoje Bill Keller, padėtis nėra tokia beviltiška kaip gali ištų skaičių atrodyti. Tiesa, Kongrese neįmanoma organizuoja opozicija kompartijai, tačiau spėjama, kad keli šimtai Kongreso narių nori greitų ir radikalių reformų. Jie pradeda tarp savęs užmegsti ryšius. Ne visi jų yra kilę iš pakraščių respublikų. Jų netrūksta ir Maskvos deputatų tarpe, kaip pvz. akademikas Saha-rovos, kuris vis dėl to per papildomus rinkimus buvo išrinktas į Kongresą ir istorikas Roy Medvedev.

Jų įtaka netiesiogiai padidės, jei, kaip laukiama, nepriklausomybės sąjūdžiai ir frontai laimės rinkimus į Respublikų Aukšč. Tarybas rudenį. Bet jau dabar "naujo galvojimo" šalininkų yra tiek daug, kad pereitą savaitę buvo sušauktas nepaprastasis CK posėdis Maskvoje. Jo nutarimai, šias eilutes rašant, buvo nežinomi, tačiau daugumas Kremliaus sekėjų mano, kad jis nutars griežčiau elgtis su disidentais. Gorbačiovas iš jų pavojaus sau nejaučia — jie visi už jį — tačiau, kad galėtų valdyti, Gorbačiovas turi turėti partijos pritarimą. Neramumai pakraščio respublikose padarė pakelti galvas jo priešus. Vadinami konservatyvai labai bijo, kad ir ukrainiečiai norės didesnės savivaldos. Jau dabar politbiūras turėjo pastebėti, kad disidentai iš prigimties yra nesuvaldomi — mano N. Y. TIMES kolumnistas William Safire — o paragavimas laisvės iššaukia jos dar didesnę alkį.

★

Antradienio, balandžio 25 d. kompartijos CK posėdis Maskvoje atnešė netikėtų rezultatų. Iš to aukščiausio partijos organo — jos viršūnės atsistatydino 110, tai yra vienas trečdalis narių. Ne dėl to, kad jie jautėsi pavargę, bet kad gavo įsakymą ir jį išpildė. Jų dauguma yra senų veikėjų su Gromyka priešakyje. Buvo tačiau ir tokių, kurie pralaimėjo per kovo 26 d. rinkimus į liaudies kongresą.

Gorbačiovas aiškina, kad visi atsistatydino savo noru.

Tam gana sunku patikėti

ti. Priešingai sovietų tradicijai, kai kurie pavarytieji gavo progą Pravoje pareikšti savo nepasitenkinimą Gorbačiovo perestroika. Pralaimėjęs kovo 26 d. rinkimus Maskvos burmistras Valerijus Saikin, savo laiške teigia, kad prisidengiant kažkokiom "universalinėm vertybėm" siekiama beprasmiškai pamegdžioti vakarus...

Sunku patikėti, kad visi tokie laišakai būtų spontaniški. Greičiausiai jie parašyti su Gorbačiovo žinia ir paraginimu. Jam panorėjus parodyti, kad opozicija jo partvarkai dar egzistuoja yra tie kurie nenorėtų jo grįžimo — tiek viduje tiek ir užsienyje — turėtų jį visokiais būdais paremti.

LOS ANGELES

DARBŠČIOS LOS ANGELES BIRUTIETĖS

Balandžio 16 įvykusiame D. K. Birutės draugijos Los Angeles skyriaus metiniame susirinkime pirmiškai Alfa Pažiūrienė pranešė, kad skyriui įstojo 12 naujų, jaunų narių. Pirmininės jautrių žodžiu ir susirinkimo atsistojimu pagerbti mirę ramovėnai ir birutietės.

Skyrius įsikūrė prieš 32 metus ir per tą visą laiką išsilaikė ne tik gyvas bet ir labai veiklus. Iš vienuolikos steigiamame susirinkime dalyvavusių, penkios dar gyvos ir visos pasižymėjusios skyriaus veikloje. Tos penkios: Veronika Andrašūnienė, Agutė Dūdienė, Alfa Pažiūrienė, Janina Radvenienė ir Elena Skirmanienė, pakeltos į skyriaus garbės nares.

Žodį tarė viešnia Vilhelmina Genienė, Chicagos centrinio skyriaus išdininė. Paminėtina, kad p. Genienė, kuri dalį žiemos mėnesių praleidžia saulėje Kalifornijoje, jau daugelį metų priklauso ir Los Angeles skyriui.

Los Angeles Birutietės aukoja spaudai, jaunimui, religinei šalpai, aktyviai dalyvauja ir talkininkauja Vasario šešioliktos ir kariuomenės šventės minėjimuose, lanko ir, reikalui esant, šelpia ligonius.

Po susirinkimo birutietės, jų svečiai ir ramovėnai pakviesti vaišėms, kurių metu naujai išrinkta valdyba rado laiko pirmam posėdžiui ir pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirmininkė Alfa Pažiūrienė, v i s e p i r m i n i n k ė s: Aldona Audronienė, Regina Gasparonienė, Dailė Trotmanaitė, Bronė Venckienė, išdininė Gražina Raibienė ir sekretorė Laima Jarašūnienė. Revizijos komisija: Veronika Andrašūnienė, Janina Radvenienė ir Ona Dovydaitytė.

(rs)

Taip prancūzų dienraščio Le Quotidien de Paris karikatūristas vaizduoja 'nomenklatūros' sukrėtimą Sovietijoje...

Brangaus draugo netekus

Dr. Praną Sutką prisiminus

Jis buvo švelnaus ir malonaus būdo. Jį visur lydėjo šypsena, pagal kurią iš kart pajunti patraukimą žmogui. Jo neužgauliojantis humoras buvo tik sau ir įvykiams pajaukti. Jis gerbė kitus ir tuo susilaukė daug pagarbos sau.

Pažinojau Praną Sutką keturius dešimtmečius, tačiau niekad nemačiau supykusio ar kuo nepatenkinto, ar kuo nusivylusio ar nuliūdusio. Jį visą gyvenimą lydėjo tas švelnus šypsens.

Gimė Pranas Sutkus gausioje Sutkų šeimoje 1925 metų liepos 9 dieną Kėpstuose. Gimnaziją baigė Jurbarko. Medicinos studijas pradėjo po karo Tuebinge, tačiau atėjus emigracijos laikui, nebaigęs atvyko į Ameriką — Chicago. Čia vakarais, dirbdamas tęsia studijas iki išliepsnojęs Korėjos karas pašaukia jį Amerikos kariuomenėn. Dvejus metus ištarnauja Korėjoje sanitaro pareigose iš kurių veik visą laiką pirmose fronto linijose.

Sėkmingai grįžta į Ameriką, ir kaip JAV karo veteranas su teise į karišką stipendiją siekti aukštų mokslų. Sutkui nereikėjo ilgai svarstyti ką daryti. Me-

A. A. Dr. Pranas Sutkus

dicinos mokslai pasidaro daug prieinamesni ir jų siekti grįžta į Vokietiją. Čia Heidelberge tęsia ir baigia studijas apvainikuodamas jas medicinos daktoro diplomu.

Stažą atlieka Amerikoje — Illinois valstijoje, Chicagoje ir Altone. Išsilaukęs valstybinius egzaminus pradeda praktiką Blue Island — Chicagos priemiestyje. Išdirba Ingals Memorial ligoninėje 28 metus obstetrikos — genekologijos srityje. Kelis metus toje pačioje ligoninėje būna obstetrikos skyriaus vedėju. Dalyvauja visoje eilėje medicinos organizacijų, o lietuvių gydytojų draugijose, kelis metus yra Pasaulio Lietuvių Gydytojų draugijos valdyboje ir Illinois Medicinos ir Odontologijos Gydytojų draugijos pirmininku.

Artimi dr. Sutkui buvo lietuviški reikalai. Jis priklauso Lietuvių Bendruomenei, Vilties draugijai, Balfui, Beverly Shores Lietuvių klubui. Studentu būdamas dalyvauja "Vilties" tautininkų korporacijoje, o Chicagoje Tautinių Korporacijų Sambūriui. Dosniai

remia politinius, kultūrinius, švietimo, jaunimo reikalus. Vaikam esant mokyklinio amžiaus, Pr. Sutkus būna lietuviškos mokyklos Roselande tėvų komiteto pirmininku. Labai jautrus jis buvo meno pasireiškimams ir plačiai aukoja operai, chorams, parodoms. Nenuostabu, kad atsisveikinti su dr. Pranu Sutkum atvyko visas Chicagos operos vyrų choras.

Prieš porą metų dr. Sutkus sumažino praktiką ir pasitraukė iš ligoninės darbo. Daug tūkstančių naujagimių jis pagelbėjo ateiti į šį pasaulį. Jo paties žodžiais dalyvavo stebukle — naujos gyvybės pradžioje.

Sumažinęs darbą, Sutkus labai skuba gyventi — lyg norėdamas atsiimti laiką praleistą ligoninėje. Su dukra Rasa apkeliauja pasaulį. Lipa į Himalajų kalnus, keliauja po Indiją, Kiniją ir Indokinijos pusiasalį. Aplanko Japoniją ir veik po keturiasdešimt metų grįžta į Korėją rasdamas ją labai pasikeitusią nuo anų karo laikų. Su žmona Ada aplanko Lietuvą ir grįžta su pilna krūtine vilties tėvynei. Nusiperka 'veną' (bu-

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

BIRŽELIS

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė į Baltijos jūrą naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kelloné Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko
 \$3,132 iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.
Kelloné Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,452 iš Čikagos
 LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelloné Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Zūriche
Kelloné nr. 803 rugpjūčio 3-17 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,482 iš Čikagos
 LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelloné Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,582 iš Čikagos
 LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelloné nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelloné Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,392 iš Čikagos
 LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kelloné Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko
 \$1,982 iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kelloné Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelloné Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
 \$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kelloné Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko
 \$1,782 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS

PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
 7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.
Kelloné Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,342 iš Čikagos
Kelloné Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,342 iš Čikagos
Kelloné Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
 \$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėsime naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4

Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

PART TIME
SOCIAL WORKER
B.S.W

Flexible Hours.
 Contact Ellen Gomer
 (201)736-2000

GROTTA
 REHAB CENTER •
 20 Summit St. •
 West Orange, NJ 07052

Equal Opportunity
 Employer

(15/18)

CHIEF DRAFTSMEN

Structural Steel, minimum 10 years experience working for structural steel fabricator or structural steel job shop. Benefits: 2 weeks vacation, paid major medical, sick time, earn time, profit sharing, salary \$40,000 plus. Send resume or call John Denton
 STEELTECH
 105 Old Windsor Rd.,
 Bloomfield, CT 06002
 203-242-7769

(18-22)

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
 (216) 486-2530

siuką) ir su visu būriu giminių iš Lietuvos apvažinėja Ameriką — nuo New Yorko iki Los Angeles, ir nuo Floridos iki Superior ežero pakraščiai.

Sutkus labai didžiavosi savo šeima. Mėgo jis žmonos ir dukters meninius darbus ir nesivaržė savo jausmus joms parodyti. Didžiavosi penkiais vaikais Rasa ir Linas, studentai, Vilija Kėlienė buhalterė — ekonomistė, Aras prekybininkas ir Danutė gydytoja. Visi gerai žino lietuvių kalbą, aktyvūs skautai ir akademinių sambūrių dalyviai. Lietuvoje dar viena sesuo ir daug pusbrolių ir pussesterių ir jų vaikų, dėdžių ir tetų.

Mirė dr. Pranas Sutkus 1989 m. vasario 20 dieną,

sulaukęs 63 metų amžiaus. Atostogavo su žmona Ada Meksikoje ir be jokio perspėjimo, be ligos, iškart užgėso šviesi Prano asmenybė — lyg žvakė skersvėjui papūtus.

Pagerbti Sutkų susirinko didelė minia lietuvių ir nelietuvių. Draugų, kolegų medicinos darbuotojų, pacientų, jaunimo, bendraminčių, giminių ir Operos vyrų chorui giedant atsisveikino su tauriu lietuviu, vyru ir tėvu, kolega daktaru, bendradarbiu.

Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje ir liūdesyje pasiliko draugai, giminės, trys dukros, du sūnūs ir gyvenimo draugė menininkė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Eug. A. Bartkus

KŪRYBA IR MOKSLAS

Pokalbis su Vytautu Meškausku (1)

Gyvenimas kovą mėgsta

Todėl žverys turi nagus, o rašytojai plunksnas

— Kaip jauties gavęs žurnalistikos premiją?

— Dėkingas komisijai mane išrinkusiai ir Lietuvos Fondui davusiam pinigų. Tiesą sakant, jaučiuos pagerbtas ne tik asmeniškai, bet kaip narys tos "klasės" spaudos bendradarbių, kurie jai padeda, ne tik nepragyvendami iš jos, bet dar dažnai ją prumeruojančių ir kartu net piniginę auką skiriančių. Tikrų profesionalų juk mažai turime.

— O kas iš viso Tave atvedė į spaudą?

— Atsitiktinumas. Po karo gyvenant Neuffeno DP stovykloje kažkas (bene pulk. Saladžius) man pasiūlė leisti sieninį laikraštį, nes visi žinojo, kad domimės politika. Laikraštis turėtų būti nebuvo blogas, nes jį "užsiprenumeravo" už keilių kilometrų, bet prancūzų zonoje, prisiglaudęs VLIK. Savo biuletenį per kalnus kasdien ten nunešdavau.

Aną dieną kažko ieškodamas savo archyvuose radau prof. J. Brazaičio pasirašytą 1948 m. rugsėjo 28 d. raštą ant blanko su vyčiu ir raidėmis L. R. (Lietuvos Respublika). Jame Informacijos Tarnybos valdytojas, mane tituluodamas I. T. Dienos žinių redaktorium, praneša, kad sumažinus VLIKo etatus esu atleidžiamas "skiriant man vienos savaitės atlyginimo kompensaciją". Neatsimenu kiek tai buvo Beverčių markių. Didesnė reali vertė buvo cigaretės, kurias, kaip ne frontininkas, gaudavau

prancūziškas, o ne amerikoniškas. Tai tačiau nebuvo svarbu, nes pragyvenimą užtikrino buvimas DP stovykloje. Be to, aš jau turėjau pakvietimą bendrauti J. Vasaičio leidžiamoje MINTYJE, kurią jis man paliko išvažiuodamas Amerikon. Emigracijai spartėjant MINTIS susijungė su A. Laikūno tvarkomu MŪSŲ KELIU. Taip gimė LIETUVIS, kuris išsilaikė virš metų.

— Kokie prisiminimai iš to laikotarpio?

— Geri. Kadangi amerikiečiai leidimus leisti laikraščius duodavo tik asmenims, o ne organizacijom, maniau, kad pradėjau naują erą mūsų laikraštinkystės istorijoje. Laikraštis juk yra savystovi institucija, o ne kokios ideologijos ar partijos tarnas. Jei šiandien galėčiau kaip laureatas pasigirti, norėčiau pirmą kartą paskelbti mūsų diplomato ir ilgamečio žurnalisto Amerikoje B. K. Balučio 1950 m. birželio 25 d. man "privačiai ir asmeniškai" — parašytą laišką. Beveik 40 metų praėjus, jis jau priklauso istorijai ir viešumai:

"Šiandien esu gavęs paskutinį, deja, Lietuvos numerį su Tamstos 'Mielieji Skaitytojai' žodžiu, iš kurio matosi, kad ir pats atsisveikinimas yra apsunkintas nebaigtu Garbės Teismo konfliktu.

Kadangi pats Garbės Teismo objektas yra dar sub judice, tai, aišku, ne man, nei kam kitam

šiuo metu nederėtų jo liesti. Bet iš kitos pusės aš esu laisvas, kad ir nepaprašytas, pasisakyti, kad man labai gaila atsisveikinti su Lietuviu.

Iš sveikos (kad ir aistringos) 'Minties' ir rimto (kaip tėvui ir dera) 'Mūsų Kelio' gimusi Lietuvis — sūnelis iš pat savo jaunų dienų rodė neabejotiną ženklą, kad pagaliau lietuvių presos šeimoje auga jaunuolis, kuris ne tik supranta savo užduotį, bet ir sugeba atlikti pionieriaus - melioratoriaus darbą mūsų lietuviškos spaudos pusėtinai klampiuose raistuose-džiunglėse...

... Aš kaip senas anų laikų redaktorius, taip pat savo laiku dirbęs eilę metų panašiose klampynėse, su įdomumu ir pasigėrėjimu sekiau jauną 'Lietuvį' ir tą nusauginimo mūsų dar užsilikusį pelkių darbą...

... Jums, mano mielas Redaktoriau, nors neturėjau progos Jus asmeniniai pažinti, priklauso mano, kaip skaitytojo ir seno, bet šio tokio kolegos, nuoširdi padėka ir linkėjimai, kur nebūtumėte, savo dirvos neapleistumėte, ir toliau ją taip gražiai purendami.

Tatai rašydamas, aš manau, kad tas yra mažiausia, ko 'Lietuvis' yra užsipelnęs ir, deja, daugiausia, ką aš esamomis sąlygomis galiu padaryti.

Geriausios Jums kloties!"

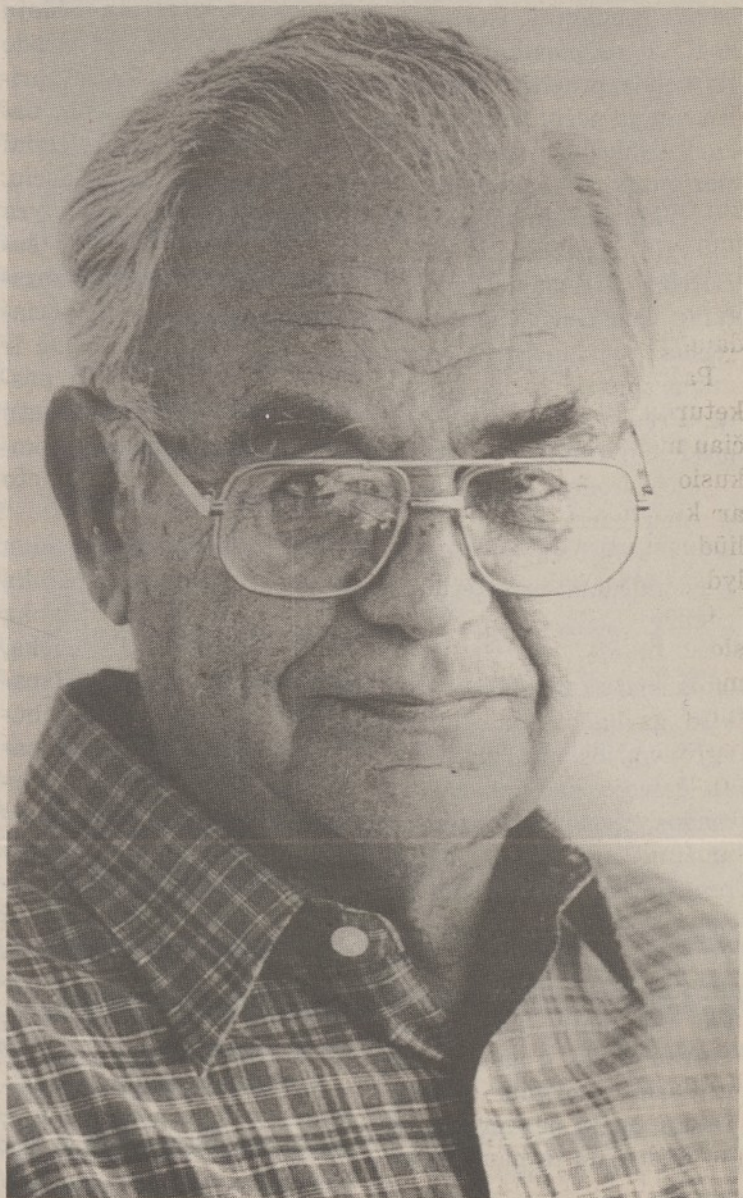
Kaip matome gavau mūsų veterano įsakymą nepasitraukti!

— O koks buvo tas Garbės Teismo objektas?

— Sakyčiau, kad visai komiškas atsitikimas! Vienas mano bendradarbis, sekąs pavergtos tėvynės spaudą, savo skyrelyje trumpai paminėjo, kad grįžusi Lietuvon veiksnį talkininkė Birutė Simonaitytė apkaltino Domą Jasaitį, Petrą Karvelį ir Vaclovą Sidzikauską. Kuo — smulkiau nebūvo pranešta, tačiau toks fakto konstatavimas labai papiktino aukščiau minėtuosius.

Jie parašė man labai pikantų laišką, kuriame sakoma:

"Tamsta žinojai ir žinai, kas buvo ir yra Birutė Simonaitytė, kokiomis aplinkybėmis ji buvo pašalinta iš Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir sugrįžo Lietuvon ir ko vertos mūsų priešų jos vardu skelbiamos insinucijos. Nekritiškas, kad ir suglaustas, tų šmeižtų pakartojimas Tamstos laik-

Žurnalisto premijos laureatas Vytautas Meškauskas.

raštyje ne tik įžeidžia mus, bet ir rodo, kad Tamstai yra svetima elementarinė etika ir lietuviškas drausmingumas, kad Tamsta sąmoningai klaidini mūsų visuomenę ir esi mūsų tautos ir valstybės priešų talkininkas. Todėl rezervuodami visus gyvenamų aplinkybių diktuojamus ir leidžiamus reagavimo būdus, mes šaukiame Tamstą Garbės Teisman, kuris išaiškines incidentą ir visas su juo susijusias aplinkybes, turės kvalifikuoti Tamstos pasielgimą".

Kartu pranešta, kad jų pusės teisėju bus inž. dr. Juozas Kaminskas. Pabaigoje būdingai iššaukėjams sakoma: "Suprantama, kad Teismo išlaidas sumokės pakaltintasis".

Atvirai kalbant, gavęs tokį laišką apsidžiaugiau. Juk tai sensacija. Dabar galima ir paskelbti, kad tada Simonaitytė teigė, ką tik vėliau sužinojau, jog iššaukėjai keitė iš BALFo gautus dolerius juodoje rinkoje, o atsiskaitydavo oficialiu kursu. Tai tyrinėjęs 1948 m. iš Amerikos atvažiavęs kan. Končius. Jei tai būtų laiku paskelbta, gal toji žinutė nebūtų radusi vietos Lietuvoje. Sykį tai buvo paskelbta Tėvynės Balse, nebuvo tikslo jos nutylėti. Atvirkščiai — spaudos pareiga buvo, Balučio žodžiais kalbant, tą pelkę nusausinti.

— Kokia buvo tolimesnė tos bylos eiga?

— Kaminskas (St. Kairys) arbitru pasiūlė prel. Krupavičių, mano advokatas Nargelavičius Vyr. Tribunolo teisėją J. Danauską ar prokurorą dr. M. Kavolį. Kaminskas į tai atsakė, jis jų negali priimti, nes jie "partiniais santykiais surišti su Meškausku"... Čia, žinoma, galėčiau kaltintojų pavyzdžiu pradėti šaukti: Jūs žinote, kad aš nepriklausau jokiai partijai, lygiai kaip J. Danauskas. Jei 'partiniai santykiai' neleisdžia būti tiems žmonėms teisėjais, reikėtų atsiminti, kad Krupavičius tikrai buvo 'surištas' su Karveliu ir Jasaičiu. Emigracijai prasidėjus visa byla pakibo ore. Bet tai tik dalelė anų laikų skandalų. Atsiminkime tik VLIKo ginčus su diplomatais, skilimus pačiame Vlike ir pan. iki dabartinių dienų kivirčių tarp Bendruomenės, Alto, Vliko. Teisingai sakė A. Škėma — gyvenimas kovą mėgsta. Už tą žverys turi nagus, o rašytojai, o mūsų atveju ir žurnalistai, turi plunksnas.

(Bus daugiau)

Sveikiname kolegą

VYTAUTĄ MEŠKAUSKĄ

su šių metų Žurnalisto premijos laimėjimu, su tokiu prasmingu įvertinimu Jūsų tiek metų nuoširdžios ir žurnalistikos idealui ištikimos veiklos.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS
CENTRO VALDYBA

Rūta Kleva Vidžiūnienė
Vladas Bakūnas
Ignas Medziukas
Juozas Kojelis
Rūta Sakienė

PRINTING

Opportunity for the right person if you are expd in contact processes such as:
FILM NEGATIVE
WASHOFF - MYLAR
PAPER PRINTS
& ARE SELF-STARTER
EQUITABLE BLUEPRINT & PHOTO
PRINT CO., INC. - Wants You!
We are an equal oppty employer.
ALL UNION SHOP
Must be U.S. Citizen or have a greencard.
Call Lori at (212) 962-5672
for an appointment for an interview.

(15-24)

Iš Venezuelos į Lietuvą...

(Atkelta iš 1 psl.)

gaudymą. Pagal juodaodžius studentus, Gorbačiovas tebėra populiarus, nes jis peikia praeities klaidas, bet ant jo pečių užgula kaskart sunkesnė liaudies nesiorientavimo našta.

— Mūsų šeimos gyvena Paryžiuje, pažįstame vakarietišką sistemą ir suprantame, kad Gorbačiovas yra teisus, bet Maskvoje, dauguma žmonių to nesupranta. Praeis keleri metai iki pradės jį remti.

Man išrodė, kad gal senoji rusų karta nesusigauja, bet jaunieji turbūt džiaugiasi galėdami priartėti prie vakarų.

— Jaunieji yra tie, kurie labiausiai skundžiasi, — įsikišo garbanota kongolietė, agronomijos studentė. — Jie galvoja, kad vakarai, tai mados, moderni muzika ir amžinas gerbūvis. Nesupranta, kad visi tie dalykai nenukrenta iš dangaus, reikia juos pagaminti ar užsidirbti. Mūsų mokslo draugai tik mato, kad senoji tvarka dingo, o naujoji dar neduoda norimų vaisių. Dauguma jų nesupranta, iš ko atsiranda ta nauja tvarka.

Pasirodo, kad ištardama žodį "perestroika", užkliudžiau visą kalną skundų. Kai vėliau, kelionės bėgyje, teko kalbėtis su žmonėmis buvusiais paskutiniu metu Maskvoje ar Leningrade, net keli paminėjo ten vyraujančią abejingumą. "Keturių kartų bėgyje rusų tautai buvo sakoma, kad nuosavybė yra bloga ir žalinga. Negalima reikalauti, kad ta tauta per vieną dieną išmokstų parodyti iniciatyvą tokiuose dalykuose, dėl kurių vos prieš keletą metų buvo baudžiama kalėjimu ar net mirtimi. Septyniadešimt metų negalima taip lengvai išbraukti", — aiškino man vėliau, aukštą partijoje vietą turinti, ekonomistė.

Kiek yra vertas rublis

Rytų Berlyne atsisveikinau su studentais ir įlipau į kitą traukinį. Vagonas buvo apytuštis ir buvau viena savo kupe. Dar manęs laukė visa para kelionės: teks pervažiuoti rytų Vokietiją ir Lenkiją.

Prisiartinus prie sovietų sienos, traukinys stovėjo dvi valandas ir keitė ratus, nes sovietiški bėgiai yra siauresni. Išlipi iš vagonų nereikėjo, tik ratus keičiant vietomis kratė ir girdėjosi metalo girgždėjimas.

Per visą kelionę dar niekur man nebuvo tikrinę bagažo. Traukiniui važiuojant per Prancūziją, Belgiją ir Vakarų Vokietiją jau veikia Europos Bendrija ir niekur net dokumentų nereikėjo rodyti. Įvažiuojant į Ry-

tų Vokietiją ir Lenkiją, tik patikrino pasą. Iki šiol buvusios griežtos, tų abiejų kraštų kontrolės irgi atrodo jau kiek tirpsta. Tačiau privažius sovietų sieną, dalykai keičiasi. Visi keleiviai yra išprašomi į koridorių. Visą, kas randasi kupe, yra lyg tankiomis šukomis šukojama: sargybinis karsatosi iki pat lubų, su specialiu raktu atrakina lubas ir žvalgosi ar ko ten nėra, pasakui pirštais barškina į kietų čemodanų dangčius ieškodamas kokio tai užslėpto tarpo.

Kiek anksčiau jau man buvo davę užpildyti blanką dėl vežamų pinigų. Blanką galėjau pasirinkti rusišką, anglišką ar vokišką. Ispaniškai rašytų blankų nebuvo. Traukinio palydovė pastebėjo mano vestuvinį žiedą ir pasakė, kad jį praneščiau, "nes kitaip jį jums atims išvažiuojant". Palydovė buvo lietuvė ir mudvi su sikalbėjome lietuviškai. Pasakė man, kad blanke užrašyčiau kiek pinigų vežu, ką ir padariau.

Tikrumoje, pinigų klausiman jau man senai rūpėjo, nes prieš išvažiuojimą iš Venezuelos pinigų keitimo įstaigose negavau pirkti rublių. Teko pasitenkinti mažu kiekiu dolerių ir prancūziškų frankų. Nenorėjau važiuoti be vietinio pinigų. Paryžiuje, didžioje pinigų keitimo kasose buvo kokio tikrai nori krašto pinigų pirkimui, išskirus sovietiską pinigą. Visur kartojo tą patį: "rublių neturime". Taip, kad visas mano kapitalas rubliais susivedė į prieš keturiu metus iš vienos sūnaus kelionės, kelnų kišenėje užsilikusius, du banknotus po 25 rublius.

Blanke, viršuje, aiškiais raidėmis buvo klausinama kiek rublių vežu. Užrašiau tuos du banknotus po 25. Daug žemiau, kvadratas su daugeliu skyrelių, kuriame reikėjo užrašyti kokį kitų valiutų pinigą vežu. Įrašiau savo dolerius ir frankus. Ach, kokia buvau naivi!

Sargybinis, vos pamatęs mano blanką, kažką nerviškai pradėjo kalbėti į radijo siustuvėlį ir į mano kupe subėgo krūva ginkluotų sargybinių. Atsirado ir karininkas. Visi jie kalbėjo rusiškai. Paprašiau vertėjo iš ispanų kalbos. Tokio nebuvo. Nebuvo ir iš prancūzų kalbos. Lietuviškai kalbanti palydovė buvo dingusi, o gal ją nepasitikėjo ir jos nešaukė. Pagaliau, pusiau angliškai ir pusiau bloga vokiečių kalba, karininkas pasakė parodyti jam rublius. Juos griebė, pasižiūrėjo ir įsikišo į savo švarko kišenę. Aš pasijutau esanti apvogta ir energingai protestavau, o jis manęs klausinėjo iš kur aš tuos rublius turiu. Įtūžusi, ryktelejau

jam, kad kaip tik tas ir yra, kad rublių negavau pirkti nei Karakase, nei Berlyne. Jis vėl klausia iš kur tie 50 rublių. Kai pasakiau, pranešė man, kad mano sūnus (vaikas!) neturėjo teisės laikyti rublių užsienyje ir, kad tie pinigai yra konfiskuoti. "Ar man juos grąžins ant sienos išvažiuojant?" — klausiau. "Nicht zurueck" atsakė, ir išėjo išsinešdamas kišenėje... mano pinigus!

Dingo ir kiti sargybiniai. Liko tik tai pirmasis, tas su radiju, jaunas vaikinys ružavais skruostais. Atsisėdo, išsitraukė knygutę ir ėmė ką tai rašyti. Paskui pastumė man knygutę ir sakė "schreiben" (vokiškai "rašyti"). Spėjau, kad jis nori mano parašo). Popieris buvo atspausdintas ir užpildytas rusiškais raidėmis, kurių aš neįsiskaitau, o jau tuo labiau negaliu suprasti kas ten parašyta. Pasiškinau, kad negaliu pasirašyti popierio kurio nesuprantu, bet pastebėjau, kad tas jauniklis matyt tik rusiškai moka ir manęs nesupranta. Vis kiša knygutę, rodo pirštu ir kaskart garsiau sako "schreiben". Pagaliau, kaip nebylioje filme, sukryžiauvau rankas ir pakračiau galvą nurodydama, kad čia mano galutinis atsakymas.

Laikas bėgo, sargybinio veidas darėsi kaskart raudonesnis, jo balsas pamažu švelnėjo ir tapo beveik prašantis. Kiti keleiviai, išsikrapštę iš savų bėdų, pradėjo rinktis prie kupe durų. Atsirado ir traukinio palydovė: "Ponia, pasirašykite, čia nieko blogo nėra. Traukinys jau turi važiuoti". Pasirašiau. Ką kitą galėjau daryti?

Kai pabandžiau rasti logišką paaiškinimą tam absurdiškam įvykiui, pastebėjau, kad nei pati to nežinodama, nenorom duriau pirštu į skaudžiausią perestroikos vietą. Oficiali rublio vertė yra 3.10 vakarietiškos markės, bet man pasakė, kad vakarų Berlyne, rublis kainuojąs 30 vokiškų centų perkant ir tik 17 centų už jį gaunama parduodant. Norint palaikyti oficialią, t. y. dirbtinę, rublio vertę, kito kelio nėra, kaip paskelbti kad yra nelegaliu turėti rublių užsienyje. Kas, tarp kitko, užkerta kelią bet kokiam prekybiniui sandėriui, kuriame kalbama apie valiutos konversiją, arba divizų išvežimą bei įvežimą iš vieno krašto į kitą. Nes kas gi norės veltis į biznį tokiomis sąlygomis, kai pinigų vertė virš kojom apsi-verčia, kartą pervažiavus per sieną?

Laboratorijos bandymas

Šiais laikais, kai atsiruo-

bežiavimas yra ne kas kita, kaip ekonominis nusiždymas, skirtumas tarp privertintos ir laisvos pinigų vertės sudaro neišsprendžiamą galvosūkį. Net tokiuose mažuose kraštuose kaip Venezuela, kai vasario mėnesį buvo bandyta suvienyti būtiniams importams valdžios remiamą 14.50 bolivary dolerio kainą su laisvos rinkos 40-ties bolivary to paties dolerio kaina, tiek buvo pažeistos prekių kainos ir atsirado tokia ekonominė suirutė, kad socialinis sprogimas paliko 157 žuvusių ir 2000 sužeistų. Tą patį valiutos vertės suvienijimo bandymą mintimis perkėlus į milžiniškąją Sovietų Sąjungos mastą, darosi aišku, kad pinigų vertės klausimuose greitos išeities nėra. Tačiau iš kitos pusės, kartą įstojus į perestroikos geidžiamą ekonominio atvirumo kelią, delsimas irgi gali privesti prie nebeatlaikomos padėties ir didėjančios socialinės įtampos.

1992 metais, vakaruose atsiradus susivienijusi vakarų Europa, kuri ekonominėje srityje norės santykiauti su Sovietų Sąjunga. Jei tuo laiku sovietai dar neturės laisvai konvertuojamos valiutos įrankio, tai perestroikos pažadai nueis niekais ir galų gale, net ta pati vakarų Europos Bendrija irgi jausis esanti apgauta, kai matys, kad neturi kaip užmegsti kasdieninių ekonominių santykių su artimiausiu kaimynu. Taip, kad šiuo metu, ir vakarai, ir rytai Europoje, skubinasi rasti išeitį rublio konversijos klausime.

Laisvės juosta

Kadangi yra neįmanoma išjudinti milžinišką sovietų masę ir josios ekonomiją, tai Gorbačiovas galėjęs svarstyti galimybę atverti bent tarpinę pakopą Estijoj, Latvijoje ir Lietuvoj.

Šių kraštų geografinė padėtis ant Baltijos jūros kranto, veidu į vakarų Europą, jų vakarietiška kultūra, galvosena ir palinkimas į laisvą iniciatyvą, suteikia tiems kraštams galimybę sukurti savitą konvertuojamų valiutų sistemą, galinčią sudaryti tiltą ar pirmą užuomazgą visos Sovietų Sąjungos ekonomijai. Greičiausiai tuo tikslu buvo duota per paskutinius šešis mėnesius šiems trims kraštams toks kiekis laisvių, kokių nėra jokioje kitoje Sovietų Sąjungos vietoje, įskaitant net ir Maskvą. Tačiau ne visas įvyko taip, kaip buvo numatyta: veržlių mažų tautų atbudimas sparčiai įgijo radikalių veidų. Tos trys tautos, kiekviena su savo nuosava kalba, kultūra ir nepriklausomybės tradicija, sąlygoja dabar savo bendradarbiavi-

mą, reikalaujamos iš Kremliaus visiškos nepriklausomybės.

Jei Gorbačiovas su tuo sutiks, jis neabejotinai atvers duris ekonomijos perversmui kurio jis trokšta, bet Maskvoje jis bus apkaltingas imperijos griovimu ir tame apkaltingame gali būti jo galas. O jei nesutiks, nustos progos sukurti praktišką laisvos apyvartos įrankį, tokioje zonoje, kuri visada buvo produktyvi ir gal yra vienintelė galinti atsispirti pavojams, kurie grėsia kai tvirta valiuta gyvuoja greta didelio fiktyvią valiutą naudojančio milžino. Nes tuo atveju yra būtina įvesti praktikoje griežtai kontroliuojamą sieną ir remtis garantija, kurią duoda estų, latvių ir lietuvių prigimtas administracinis tvarkingumas bei iš to išplaukiantis atsparumas finansinės spekuliacijos pagundos.

Esant tokiai padėčiai, Kremlius pasirinko vienintelį jam priimtina kelią: duoti Estijai, Latvijai ir Lietuvai visas įmanomas laisves, bet niekada neužsiminti apie nepriklausomybę. Buvo užsiminta apie "suverenitetą federacijoje". Tačiau Gorbačiovo bei perestroikos nelaimei, žodis "federacija" buvo pabaltiečių suprastas kaip atnaujintos aneksijos pažadas ir vietinė opinija jį su pasipiktinimu atmeta, o, kad neatsilikti, jį atmetė ir pati komunistų partija.

Tokioje dvilypėje, kurioje vieni tempia į vieną pusę, o kiti, tai sutraukia, tai atleidžia, atvykau į Lietuvą vasario 11 dieną. Apie tai, — sekantį kartą.

Train for careers in

•AIRLINES

•CRUISE LINES

•TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

Natl Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch. FL.

EXPERIENCED MACHINISTS

Need (4) immediately for rapidly expanding company. Experienced on Lathes & Mills. Must be able to work from prints, setup & operate. Excellent company paid benefits & vacation. Starting wage based on experience. Apply in person between the hrs. of 9-3 pm. or call Bruce at (215) 443-7517

Dick Moll & Sons, Inc.,

415 Constance Dr.,

Warminster, PA. 18974

(15-24)

CABINET MAKER

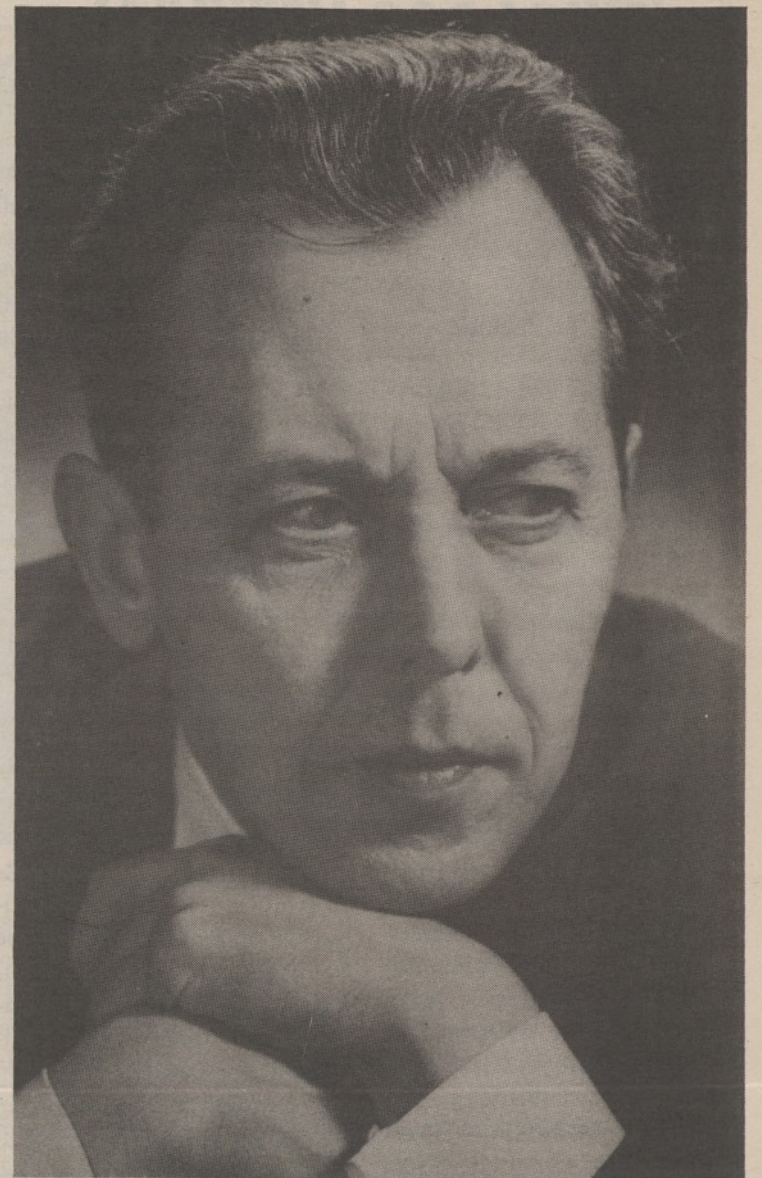
Exp. necessary. Full time. Wood & plastic laminate from prints. Send resume or apply Wood Dimension, Inc., 1295 W. 78th, Cleveland, OH 44102. (18-24)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED DIEMAKERS

Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Needed — Experienced in progressive and line dies. Excellent working environment with CAD/CAM capabilities and CNC equipment. Excellent opportunity for good Diemakers. Please apply in person at: Sequoia Tool, 13222 Merriman, Livonia, MI 48150. (12-18)

Henrikas Kačinskas deklamuoja

Stasys Santvaras

Henrikas Kačinskas.

V. Maželio nuotr.

Mėginsim žvilgterti į grožinės literatūros dailių skaitymą, į poezijos ir dailiosios prozos deklamavimą. Tai sunki, sudėtinga ir subtilumų kupina našta — ne visi net ir tikrai talentingi aktoriai pajėgia tą našta pakelti. Šio žanro menui įveikti reikia turėti atskirą ir nepaprastą žmogaus vidinių galių. Turbūt tik dėl to daugelis aktorių ir nesiryžta grožinės literatūros kūrinį skaityti ir jų interpretuoti.

Pokalbį skatina Bostone išleista akt. Henriko Kačinsko skaitinių plokštelė, skirta tik lietuvių dailiajam žodžiui. Plokštelės sutiktuves Bostone surengė jos leidėjai. Įžvalgiai ir vaizdingai čia apie velionį H. Kačinską kalbėjo iš Washingtono atvykę aktoriai ir poetas Jurgis Blekaitis. Klausėm, gėrėjomės, o tada ir atkilo sena romėnų išmintis: "Šitaip praeina pasaulio garbė".

Iš tikro, jei žvilgtersim tik rašytojus, dailininkus ir architektus, netrukus pamatysim, kad teatro žmonės, scenos meno kūrėjai, būna greičiausiai pamiršami, jų laimėjimai ir garbė greičiausiai užgesa, jie tampa tik legendom atskirų tautų teatro meno istorijose. Net ir mūsų dienom, kai gan lengvai galima išleisdinti dailiojo skaitymo plokštelę, paruošti magnetofono juostelių kasetas, net video filmą pagaminti! Ar gana greitai nebūtų tapę legenda ir akt. Henrikas Kačinskas, tasai nuostabus dailiojo žodžio skaitytojas, jeigu nebūtų buvusi išleista jo plokštelė?..

Mūsų spaudoje vienas kitas asmuo jau riktelėjo, apkaltino LB ir net mirusio aktoriaus draugus, kad jie anksčiau nepasirūpino apsaugoti H. Kačinsko kūrybinių darbų. Tai neatsargūs ir neteisingi kaltinimai. Jei pajieškotumėm, tuoj atsilieptų gausus būrys velionio aktoriaus talento gerbėjų, kurie jį ragino, įkalbinėjo, tiesiog prašė, kad jis savo skaitymų plokštelę išleisdintų. Turbūt visiems jis štai kaip kalbėdavo: "Gero, skaidraus ir galingo balso aš niekad neturėjau, dabar ir tas pats dulkėm apsidengė, jau nebeturiu ir vidinės ugnies, kurios reikia poezijai skaityti, nenoriu rodytis tik kaip pilkas balandis".

Maža to, yra liudininkų (J. Blekaitis, A. Petrutis), kurie matė, kad H. Kačinskas, dirbdamas Amerikos balse, norėjo deklamacijų juostą paruošti, bet kiek kartų bandė, tiek sykių bandymus nutraukė. Akt. Hen-

rikas Kačinskas buvo gilios dvasinės kultūros vyras, buvo labai atsargus ir taktiškas, kai prabildavo apie kitų žmonių kūrybines pastangas, bet sau pačiam jis visada buvo nepagrįstai rūstus ir kritiškas. Palaima, kad vis dėlto šen bei ten jo skaitymai į magnetofono juostas buvo įrašyti, kad iš tų įrašų, aišku, jo paties nepalaimintų, būtų galima išleisti ir dar vieną ar dvi jo dailiojo skaitymo plokšteles.

Kai braidom po dabartį, savaime atkyla ir toksai klausimas: iš kur ji ateina, ar sena yra mūsų dailiojo skaitymo tradicija? Turim stambų pluoštą žinių, kad Vilniaus universiteto studentai net keliolika kalbų, jų tarpe kartais ir lietuvių kalba, skaitydavo savo odes ir Vilnių atvykstančiam Lietuvos Didžiajam kunigaikščiui ir Lenkijos karaliui, jie deklamavo savo eiles Lietuvos karo vadams ir didikams, surengdavo ir uždarytą poezijos vakarų. Kadan gi Vilniaus universitete jie mokėsi ir retorikos meno, tai reikia galvoti, kad vienas kitas studentas turėjo ir dailiojo skaitymo talentą. Bet kur visa tai yra nūdien? Karai, marai, Lietuvos apgrobimai ir apvogimai, atbėgę iki mūsų dienų, daugelį tų kultūrinių vertybių nudangino į prapultį. Tačiau tik ten, tik Vilniaus universitete, brendę lietuvių tautos dailiojo žodžio pomėgis, iš ten pro laiko debesis prasikala ir mūsų dailiojo skaitymo pradmenys.

Nepriklausomoj Lietuvoj ilgesnį laiką dailiuoju skaitymu garsėjo Valst. dramos teatro aktorė Ona Rymaitė. Jos mylimiausias autorius — Maironis. Ona skaitydavo poeziją gražiu

balsu, labai jautriai, kartais tiesiog ašarodama. Kur nūdien skamba Rymaitės jausmai? Laisvės akimirkos buvo per trumpos, nespėjom jos deklamavimų į plokšteles įrašyti. Greta Rymaitės ano meto dailiojo skaitymo pionierius buvo akt. Stasys Pilka, patoso ir iškilmingumo skelbėjas. Jis mėgo Putino ir ypač Kazio Binkio poeziją, deklamavo klasikinių dramų ir tragedijų monologus. Antrojo pas. karo metu Kaune ėmė žerėti akt. J. Rudzinskaitės deklamavimai. Kur šiandien yra toji talentinga moteris? Sovietų ok. Lietuvoj subrendo gausėnis būrys aktorių, kurie talentingai skaito grožinę literatūrą. Deja, iš jų man teko gėrėtis tik Rūtos Staliliūnaitės, Laimono Noreikos ir Venslovo deklamuojamą mūsų autorių kūrybą. Nepriklausomoj Lietuvoj į savo meno viršukalnę įkopė ir akt. H. Kačinskas.

Bostone išleista H. Kačinsko plokštelė aprėpia gan stambų kiekį lietuvių rašytojų darbų. Plokštelėje H. Kačinskas juos skaito tokia tvarka: Lietuva brangi — Maironio, Milžinkapis — Vinco Krėvės, švitrigailos priesaika (iš "Milžino paunksmė") — Balio Sruogos, Pavasario linksmybės (iš "Metų") — Kristijono Donelaičio, Rudeniniame palte ir Miškas — Antano Miškinio, Nutolusi pakrantė — St. Santvaro, Rūpintojėlis — Vinco Mykolaičio-Putino, Sapiegos monologas (iš "Kazimieras Sapiega") — Balio Sruogos, Artojų malda — Bernardo Brazdžionio, Motinai — Juozo Kėkšto, Anykščių šilėlis — Antano Baranausko, Ant Birutės kalno — Maironio, Jogailos monologas (iš "Milžinio paunks-

mė") — Balio Sruogos, Pavasaris — Kazio Binkio, Vakaras — Henriko Radausko, Lietuva — Oskaro Milašiaus ir Lietuvos padangė — Kazio Inčiūros, iš viso — 18 eilėraščių ir monologų. Kas nors truputį susigauja liet. grožinėje literatūroje, atrankos peikti gal neturės pagrindo.

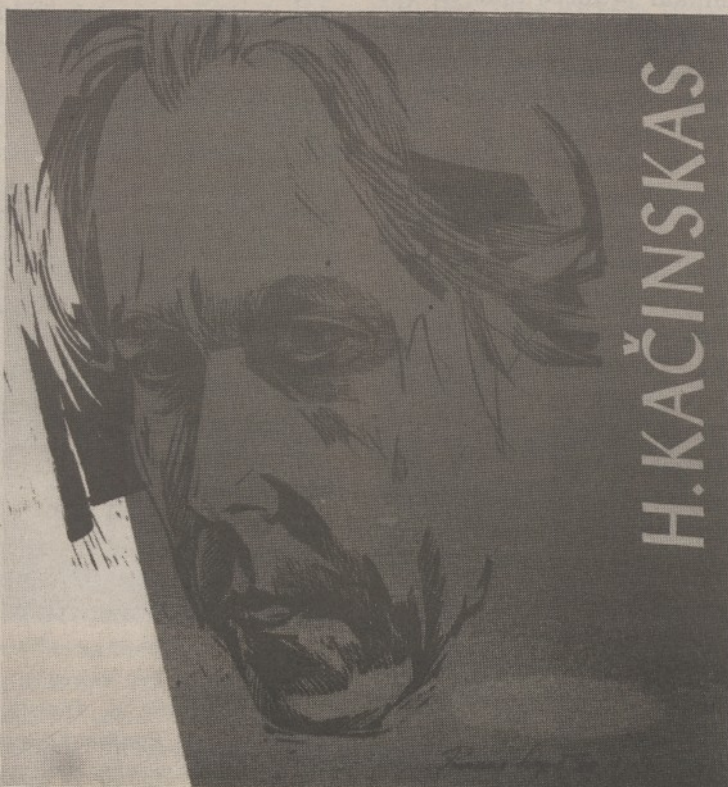
Kas yra būdinga, savaime ir skirtinga akt. Henriko Kačinsko dailiajame skaityme? Visų pirma — pakanka ir "neskardaus" balso, ir to balso itin spalvingų niuansų; žavi ir pavergia jo tariamas lietuviškasis žodis, to žodžio muzika, itin jautriai ir spalvingai atkuriami skaitomo kūrinio įvaizdžiai ir jo mintis. Kiekvienas eilėraštis ir monologas yra atskiras H. Kačinsko interpretacijos perlas, atskira giesmė ir daina, čia ir kalbos negali būti apie monotoniją. Tai giliai apdūmoti, giliai išjausti skaitymai, kiekvienas jų turi atskirą ritmą ir tempą, kiekvienas apšviečiamas vidine aktoriaus šviesa, sušildomas jo dvasios šiluma. Deklamavimo meno požiūriu H. Kačinsko plokštelė iš tikro yra didžiai vertingas mūsų diskotekos leidinys.

Ar būtų galima (ir ar reikėtų) ką nors iš H. Kačinsko skaitymų išskirti? Turbūt neklysiu sakydamas, kad mylimiausi jo autoriai buvo liet. literatūros klasikai, minėtini tokia eile: Ant. Baranauskas, K. Donelaitis, Maironis, B. Sruoga. Tačiau velionis aktorius su įkvėpimu ir dvasiniu karščiu deklamuoja futūristinį K. Binkio Pava-

vasarį, lyg nugrimzdes į pasakojimą, atveria mum Ant. Miškinio lyrinę sielą, savo dvasia susisieja su mistišku Oskaru Milašium, su K. Inčiūra pakiliai dainuoja apie Lietuvos padangę, tauriu lyrizmu suskamba Putino Rūpintojėlyje. Paklausykite aptariamąsias plokšteles — ir patys įsitikinsite, kad čia ne panegirika yra rašoma, o mėginama pasakyti apie H. Kačinsko skaitymo meną tik nors vieną kitą lašą tiesos.

Akt. Henriko Kačinsko plokštelę spausdinimui parėngė ir ją išleido artimi velionio bendradarbiai ir draugai — Aleksandra Gustaitienė, Antanas Gustaitis, Petras Viščinis ir Alfonsas Petrutis, jų rūpesčius parėmė mecenatai dr. Juozas Kazickas ir inž. Juozas Rasyss. Techniniu plokštelės paruošimu, jos technine švara rūpinosi Romas Šležas. Itin stipriu portretiniu piešiniu plokštelės aplanką papuošė dail. Pranas Lapė. Plokštelę spausdino Vogt Quality Recordings, Needham, Mass. Visiem H. Kačinsko plokštelė redaktoriui ir leidėjui pagarba ir padėka. Tai jų dovana ne tik išeivijos lietuviams, bet ir mūsų "nutolusiai pakrantei" — Lietuvai.

Kai H. Kačinsko deklamavimo vieną ir kitą sykį pasiklausai, savaime pradėsi galvoti, kad aktorius nemirė, kad jis netapo pasaka ir legenda, kad tebėra gyvas, kad jis gali praverti duris ir mus aplankyti, kad jis dar ilgus metus žarstys lietuvių dailiojo žodžio žiežirbas.

Naujai išleistos plokštelės aplankas dail. Prano Lapės. Plokštelė gaunama pas knygų platintojus. Kaina 10 dol.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

MARGUČIO KONCERTAS

Margutis seniausia ir vienišiausia išieivijoje veikianti penkių dienų po valandą lietuviška radijo laida, reikalauja didelio sumanumo ir nuolatinių pastangų ją išlaikyti finansiškai ir kultūriniam lygyje. Rodos, yra ir taip vadinamas direktorijatas ir talkininkų būrelis, bet radijo laidų programos paruošėjas ir pranešėjas Petras Petrutis turi taip pat pasirūpinti ir finansiniu išlaikymu. Ar ne per daug norime iš vieno žmogaus?

Margučio ruoštas solistės Nelės ir Arvydo **Paltinų** septintas koncertas įvyko š. m. balandžio 16 d. Jaunimo centre, Chicagoje, sutraukęs pilnutėlę salę klausytojų. Ne dažnas rengėjas tuo galėtų pasidžiaugti. Kaip žinia, Paltinai gyvena Vakarų Vokietijoje, o Arvydas yra muzikos mokytojas Vasario 16 gimnazijoje. Koncertuoja Europoje ir Amerikoje. Ir šiuo atvykimu pradžiugino Floridos lietuvių, davę ten tris koncertus ir savo išvyką užsklendę Chicagoje.

Solistė Nelė Paltinienė estradinėmis lietuviškomis dainomis pradžiugino gausius klausytojus ne vien tik balsu, bet ir atitinkamais kūno judėjimais bei rankų gestais. Įvade melodeklamacija "Lietuva brangi" klausovus nuteikė palankiai ir to ryšio nepaleido per visą koncertą.

Nenorėdamas skaitytojų varginti kūrėjų vardais ir pavadinimais, nes tą pačią programą, manau, atliko ir kitur duotuose koncertuose, tik pastebiu, kad per visą programą padainavo ilgesnės ar trumpesnės 22 dainos ir dar pridėjo net keletą bisui. Publika buvo patenkinta programa ir jos atlikimu ir užsiprašė kitiems metams.

Įtarpų metu, programos vadovas, nuolatinis Margučio talkininkas Leonas Narbutis, aiškino apie dainuojamas dainas, įpindamas vieną kitą aktualų anekdo-

tą, o Arvydas Paltinas papasakojo apie Vasario 16 lietuvių gimnaziją ir perdavė padėką nuo direktoriaus Andriaus Šmito. Vasario 16 gimnazijoje šiais metais buvo net 98 mokiniai iš įvairių kraštų. Suprantama, daugiausia buvo iš pačios Vokietijos, bet antroje vietoje liko JAV su 18 mokinių, Kanada — 8 ir t.t. Pietų Amerikos lietuvių mokinių skaičius nuolat auga dėka Lietuvių Fondo, daktarų Sidrių ir kitų paramos. Gimnazija veikia savose patalpose ir mokiniai gyvena moderniuose naujuose bendrabučiuose. Apdegusios pilies pastatai baigiami atstatyti ir įrengti, tik dar trūksta pinigų. Lietuviai prašomi nepamiršti naujuose įvykiuose ir remti vienintelę lietuvių gimnaziją išieivijoje. Reikia mokinių ir finansinės paramos.

Koncertas praskambėjo gerai ir klausovai-žiūrovai nenorėjo paleisti nuo scenos. Rengėjai apdovanojo gėlėmis ir visus pakvietė į kavinę pasivaikinti ir pabendrauti.

Ačiū Paltinams ir ačiū Petrui už kultūrinę popietės suruošimą.

BENDRUOMENININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Balandžio 23 d. Jaunimo centras buvo gyvas ir perpildytas renginiais. Čia vyko LB apylinkių atstovų ir vadovų metinis suvažiavimas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro muziejaus atidarymas ir po pietų Vilniaus universiteto studentų etnografinio ansamblio RATTILIO koncertas. Taip pat nepamirštinės sekmadieninės pamaldos, vykstančios tėvų jėzuitų koplyčioje, o po pamaldų — pabendravimas kavinėje. Kaip tik tą sekmadienį JC moterų klubo narės svečius vaišino šviežiais skaniais blynais.

JAV LB Vidurio Vakarų apylinkių valdybų ir atstovų bei kitų pareigūnų suvažiavimas prasidėjo 9 val. Jaunimo centro mažojoje

Muz. Arvydas Paltinas ir sol. Nelė Paltinienė, Margučio radijo pakviesti, šiemet septintą kartą koncertavo JAV. Balandžio 16 d. jų koncertas buvo surengtas Jaunimo centre. Nuotraukoje iš kairės: koncerto programai vadovavęs Leonas Narbutis, sol. Nelė Paltinienė, Margučio vedėjas Petras Petrutis ir muz. Arvydas Paltinas.

Jono Tamulaičio nuotr.

salėje. Suvažiavimą vedė apygardos pirm. Birutė Vindašienė, dalyvaujant valdybos nariams.

Po invokacijos, mirusiųjų pagerbimo ir sveikinimų, apie apygardos veiklą pranešimus padarė: pirm. B. Vindašienė (įteikė raštą, ačiū), ižd. R. Rimkus, kontrolės — J. Balutis, lietuvių teisėms šv. Kazimiero kapinėse ginti — komiteto pirm. A. Regis ir specialų pranešimą — Wisconsin apyl. pirm. Vytautas Janušonis. Šią apylinkę sudaro Kenoshos, Racine ir Milwaukee apylinkėse gyvenantieji lietuviai. Apžvelgė bendrą lietuvių padėtį, stoką jaunimo, parapijų likimą ir t.t. Apžvalga ilgoka, bet įdomi ir valdyba galėtų atspausiti bet kuriame lietuviškame laikraštyje, kad skaitančioji lietuvių galėtų supažinti.

Po diskusijų, priėmus pranešimus, Apygardos valdyba įteikė padėkos laiškus lietuvių bendruomenei nusipelnusiems asmenims ir nuolatiniais talkininkams. Apylinkių valdybų pirmininkai pranešė apie savose apylinkėse vykdomus darbus, džiaugsmus ir nesėkmes. Pranešimus padarė tik pusė apylinkių, o kita pusė dėl nuotolių ir kitų priežasčių, suvažiavime nedalyvavo.

Suvažiavimas buvo gausus dalyviais, sklandžiai prarastas ir neišėjo iš skirto laiko. Suvažiavimas baigtas visiems sugiedojus Lietuvos himną — Lietuvai, tėvynei mūsų. Okupacijoje esanti tauta, atgautą himną dar tebevadina V. Kudirkos tautine giesme, nešdama tam tikro disonanso. Ne V. Kudirkos tautiška giesmė, bet Kudirkos parašytos eilės, priimtose ir paskelbtose Lietuvos himnu. Taip ir turėtumėm vadinti.

Po apygardos suvažiavimo, atsigaivinus ir užkan-

dus, kavinės patalpose prasidėjo Vakarų rajono apygardų pirmininkų pasitarimas. Šį pasitarimą šaukė Krašto valdyba, pirmininkaujama dr. Antano Razmos. Jame dalyvavo: Vidurio Vakarų apygardos pirm. Birutė Vindašienė, Vakarų — Angelė Nelsienė, Michigano — Vytautas Kutkus ir Ohio — Kazys Žiedonis. Pirmininkavo vicepirm. Birutė Jasaitienė, o užbaigos žodį tarė dr. Antanas Razma.

P. S. Dėl kitų įsipareigojimų, iki galo negalėjau dalyvauti, todėl negaliu parašyti apie išvadas.

• **Chicagos Lietuvių Teatras "Vaidilutė"** jau nuo praėjusių metų rudens ruošiasi savo didžiausiam jėgų bandymui: V. Mykolaičio-Putino 4 veiksmų dramos "Daktaras Gervydas" pastatymui. Ši psichologinė drama, kiek žinoma, dar niekur nebuvo statyta. Tai chicagiečiai turės gerą progą pirmieji ją pamatyti. Režisuoja Laima Šulaitytė-Day, vaidina 9 žmonės, daugumoje jauni scenos entuziastai. Veikalo premjera

bus gegužės 21 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

• **Komp. Vlodo Jakubėno** 85 metų gimimo sukakčiai paminėti rengiama vakaronė gegužės 12 d. Jaunimo Centro kavinėje. Bus muzikologės Loretos Tamulytės-Venclauskienės paskaita apie kompozitorius, sol. Aldona Buntinaitė sudainuos Vl. Jakubėno dainų, o Algimantas Kezys parodys jo susuktą filmą apie komp. Vl. Jakubėną. Šią programą rengia komp. Vl. Jakubėno Draugija.

• **Audrius Viktoras**, nors ir gyvendamas tolokai nuo Jaunimo Centro — Elmhurst, Ill., aktyviai lanko Chicagos Lietuvių Teatro "Vaidilutės" repeticijas, besiruošiant V. Mykolaičio-Putino veikalo "Daktaras Gervydas" premjerai. Joje jis vaidins daktaro Gervydo sūnų Rimą. Audrius yra baigęs Illinois universitetą Chicagoje BSEE laipsniu ir dirba Motorolos bendrovėje. Prieš tai jis yra pasirodęs visoje eilėje Chicagoje pastatytų vaidinimų: "Vidurvasario nakties sapnas", "Mėnulio užtemimas", "Čičiastai. Veikalo premjera

(eš)

Chicagos "Vaidilutės" teatro vaidintojai su savo vadovais. Pirmoje eilėje (iš kairės): R. Jankauskas, S. Gudis; antroje: G. Braslauskaitė, K. Bielskutė, režisierė L. Šulaitytė-Day, D. Viktoraitė, A. Pankienė; trečioje eilėje: V. Lapėnas, administratorė O. Šulaitienė, valdybos pirm. dr. P. Kisieliū, E. Šulaitis, A. Vikora. Nauja šio teatro premjera bus gegužės 21 d. Jaunimo Centre.

Ed. Šulaičio nuotr.

TOYODA

TOYODA MACHINERY USA

TOYODA MACHINERY USA

One of the fastest growing machine tool builders in the U.S., has the following openings at its Grinding Machine Division in Wixom, Mich.:

• Machinists (Toolroom)

• Machine Builders

These positions are a result of our continued growth. To qualified applicants we offer an excellent salary and comprehensive benefit program. If interested please apply to:

PERSONNEL DEPARTMENT

Toyoda Grinding Machine Division

(Grinders For Industry)

52300 W. PONTIAC TRAIL

WIXOM, MICHIGAN 48096

Vilniaus ansamblis 'Ratilio' Clevelande

Ištikimybė liaudies menui

Vytautas Matulionis

Vilniaus Universiteto Folklorinio Ansamblio "Ratilio" koncertas, 1998 m. balandžio mėn. 15 d., Dievo Motinos parapijos auditorijoje, Clevelande. Ansamblio vadovė Zita Kelmickaitė. Grupės vadovas prof. Rolandas Pavilionis. Koncerto rengėjas ir globėjas Clevelande — Lietuvių Tautinio Meno Ansamblis "Čiurlionis".

Pagaliau! Ilgai lauktas, stropiai garsintas, tarptautiniai pripažintas "Ratilio" Clevelande! Kad jo buvo laukta su išskirtiniu susidomėjimu rodė ir lyg turguje klegančiais žiūrovais perpildyta salė. Ne tik visos abėcėlės tvarka išrikiuotos kėdžių eilės, bet ir pridėtinės eilės buvo užpildytos. Ir to buvo negana. Aplink salę sienas ramstė tie "laimingieji" kurie (gal lietuviškos sąžinės kankinami?) paskutinės minutės pagundai atsispirti nesugebėjo... Ir gerai. Tai buvo šioje salėje dar neregėtas žmonių antplūdis — viltingo pasitikėjimo pareiškimas šiam lietuvių liaudies meną puoselėjančiam vienetui.

Į salę "Ratilio" įėjo takais, iškilmingu pasivaikščiojimo žingsniu, dainuodami ir pusiau šokdami. Tai buvo... pradžioje... kiek stebinantis prisistatymas. O stebino moterų tautinis apdaras, kuris puošnaus tautinio rūbo (menininkų vaizduotės atkurto, išausto ir kainuojančio kelis šimtus dolerių) išlepintiems išeiviams pernelyg kuklus tiek spalvomis ir jų deriniais, tiek audinio raštuotumu. Tačiau tai nebuvo neigiamybė. Ne! Tai buvo liaudiškos tikrovės, sugebėjimu ir išgalių nuoširdus atspindys dar "neišgrynintas" akademinio meno, dar nespinduliojantis "tobulomis" spalvų varšomis, bet... vis tiek kažkaip įgimtai mielas. Svarbiausia, toks drabužis labai tiko šio ansamblio dainuojamų dainų dvasiai bei muzikai. Jis dvelkė sodžium, ne koncertiniai uniformuota grupe.

Po įdomios, šiltos, žinoviškos Zitės Kelmickaitės įžangos ir sveikinimų, prasidėjo sceninė "Ratilio" programa susidedanti iš dainų, šokių, instrumentinės muzikos (ragai, skudučiai, kanklės, armonikos, molinukai, smuikai ir t.t.), eilėraščių ir tarmiškų liaudies išminties įtarpų. Visus vienijanti šio vakaro mintis buvo: Lietuva, Lietuvos, Lietuvai! Tai buvo sklandi, iki slidumo (ačiū Dievui) dar nenuglūdinta liaudies meno pynė, pradžioje tekanti kiek lėtai. Nors kiekviena daina buvo perduota savaimingai, nevisų tartis buvo lengvai suprantama. Kaip gaila, kad programo-

je nebuvo įrašyti dainų žodžiai! Daugelis dainų, nors muzikiniai nesudėtingos (ir tuo pačiu kartais įdomios tik tą sritį tyrinėjantiems muzikologams) buvo arba labai senoviškos, mažai kam žinomos, ar visai nežinomos, bet visos žodiniai labai turtingos. Jei klausytojai būtų žinoję žodžius, jie būtų su malonumu (ir didesniu pasitikėjimu) įsijungę į bendrą dainavimą. Tuo tarpu reikėjo pasitenkinti tik niuaniavimu... Šiose dainose, posmas po posmo, gaida buvo ta pati, tik žodžiai kito, todėl čia teksto žinojimas buvo būtinas. Vienintelė daina kurią klausytojai tuoj pat atpažino ir į ją noriai įsijungė, buvo Maironio žodžiams pritaikyta "Oi, neverk, motušėle..." Ši daina tapo vienu artimiausių šio vakaro bendradarbiavimo taškų tarp scenos ir salės.

Ypatingu jausmų gilumu išsiskyrė raudos (kiek panašios į gregorianišką giedojimą) su liaudišku paprastumu išraudotos sodriabalsės ir nemažų sugebėjimų pasakotojos ir deklamatūros Veronikos Pavilionienės.

Dainininkai dainas atliko taip kaip mūsų senasis kaimas jas sukūrė: be sudėtingos harmonijos, natūraliais ir nuoširdžiais balsais, be riksmo, jausmus reiškiant santūriai, net ir dailiai atkurtose juokingose, švelniai pašaipiose dainose. Kad lietuvių muzikinė tautosaka nesibaigia su devynioliktu šimtmečiu, buvo aišku iš to kad kai kurios dainos vaizdavo netolimą (ir mums labai skausmingą praeitį. Visą Lietuvos istoriją, vienu ar kitoku būdu, yra liaudies įrašyta mūsų tautosakoje. "Ratilio" tai pilnai supranta. Nemažiau įspūdingas buvo ir kai kurių ansamblių sugebėjimas valdyti kelis liaudies instrumentus. Čia labai plačiai praeities duris atvėrė (tiems kurių amžius ir atmintis tai leido) molinukai be kurių juk neapsiejo joks vaikystės turgus ar atlaidai, kartu su meduoliais ir riestainiais. Kuris gi vaikas nenorėjo papūsti gaidžiui "į uodegą"? Čia ir gegutė kukavo ir pelėda ūkė... Šiame kaimo muzikantų būryje didelė ir labai maloni staigmena buvo muzikali

Scena iš Ratilio koncerto...

ir mikliapirštės SMUIKININKĖS (!) — dar iki šiol negirdėta-neregėta lietuviškos kaimo kapelos dalis. Valio!

Amerikoje, kur sceninė šypsena yra beveik privaloma, dainininkų veidai kartkartėmis atrodė per daug rimti. Dideliam žiūrovų pasitenkinimui, jie labai prašviesėjo šokiuose, greičiausiai paties šokio judesio įtaigoje. O šokiai įvairavo nuo "rimtų", "atsargių", "mandagių" — lyg jaunimas būtų bešokas senimui akylai stebint — iki šelmiškų, šėlstančių ir lengvai pajukantų kuriuose jaunystė sutraukė visus varžtus. Tiems patiems asmenims (nors ir jauniems) dainuoti ir šokti pakaitomis buvo tikrai nelengva. Todėl daugiau žodinių įtarpų — ypač tarmiškų pasakojimų (žemaitiškas buvo puikus, bet pertrumpas) — būtų labai pravertę. Į šokius buvo įtraukti (ar bandomi įtraukti) ir žiūrovai. Šis gražus vilniečių mostas lengvai sugriovė tą nematomą sieną kuri kartais iškyla tarp scenos menininkų ir žiūrovų.

Keletas užuominų dėl scenos apipavidalinimo. Kaip jau išeivijoje įprasta, mūsų renginiuose scenos papuošimą stengiamasi padaryti kuo "simboliškesniu". Sakinga simbolika yra geras

dalykas, tačiau kartais to simbolizmo tiek daug, kad darosi "saldų, gardu, kaip devyni medūs". Tokio saldumo galėjo būti mažiau ir čia: dailios tautinės juostos nuo lubų iki grindų (jų vieny ir dangaus žydrynės būtų pilnai pakakę), skrendančių paukščių pulkas padangėje, Kryžių Kalnas... su aukuru priekyje... ir... palmės (!) iš abiejų Kalno pusių — tikra botaniška retenybė! Visi šie simboliai labai rungtyniavo su menininkais dėl scenos erdvės, ypač varžydami šokėjus, kurių skriejantys sijonai neišvengė nevėdylavę aukuro liepsnos... Jei ši proga reikalavo ryškaus simbolio, tai geresnio už patį "Ratilio" ir negalėjo būti — simbolio tos Lietuvos kurios mes visi siekiame, laukiame, ilgamės ir ja guodžiamės.

Koncertas buvo oficialiai užbaigtas su pakilimu bendrai sugiedotu Lietuvos himnu, o po to pasikeista progai tinkamomis dovonomis ir jautriais padėkos žodžiais. Tarpiai visus rišantis momentas buvo iš Lietuvos atvežtas juodos duonos kepalas pasidalinimas su žiūrovais — lyg savotiška komunija. Didelė minia žiūrovų į namus skirstėsi labai pakilioje nuotaikoje.

Muz. Birutė Smetonienė laike priėmimo Clevelande "Ratilio" ansamblių, kalbasi su grupės vadovu prof. Rolandu Pavilioniu.

V. Bacevičiaus nuotr.

Nuoširdi padėka priklausojantiems akademikams — lietuviškos muzikos pasišventėliams — atvykusiems iš giedrėjančios Lietuvos pasidalinti su mumis vis greičiau nykstančiais lietuviškosios tautosakos turtais, parodyti ištikimybę liaudies menui ir įrodyti tokios ištikimybės būtinumą lietuviybės išlikimui. Miela, kad "Ratilio" taip atsidėjusiai rūpinasi mūsų dainų, šokių ir muzikos išlikimu ir svarba lietuviškame gyvenime ir jų skleidimu pasaulyje. Toks pasišventimas yra ne tik išpuodingas ir sveikintinas, bet gerbtinas, brangintinas ir besąlyginiai remtinas. Šiuo vakaru "Ratilio" atvežė daug dvasinio maisto jau pradedančioms silpti lietuviybės šaknims Amerikoje. Tvirtai tikime, kad tas maistas paskatins naujas, gausias ir stiprias išeivijos lietuviybės atžalas. Dar kartą ačiū Vilniaus Universiteto Folkloriniam Ansambliui už šią lietuviškos sąmonės prošaitę, o "Čiurlionio" ansambliui už nepabūgimą šį koncertą surengti. Daugiau panašių viešnagių!

ATTENTION —
GOVERNMENT SEIZED VEHICLES
from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes,
Chevys. Surplus Buyers Guide.
Call 1-602-838-8885 Ext. A 1753

(16-18)

SHELBY ENTERPRISES INC.

We are a fast paced manufacturer specializing in steel tube fabricating. We are looking for several mature qualified dedicated individuals with experience in the following areas:

- MACHINE Set-Up and Repair
- TOOL ROOM
- QUALITY INSPECTION

1-st & 2nd Shift

We offer an attractive compensation package including competitive wages, full benefits, uniforms and more.

Send resume including salary history to:

SHELBY ENTERPRISES
P.O. BOX 313
ROMEO, MI 48065

(15-19)

DETROIT

"RATILIO" KONCERTAS

Nekantriai lauktas Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio "Ratilio" koncertas Detroite įvyko balandžio 16 d., sekmadienį, Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros Centre. Kaip retai šiuo metu, salė buvo perpildyta anks-tyvesniosios ir pokarinės išeivijos trijų kartų atstovais.

Detroitiečiai dėkingi Lietuviškų Melodijų radijo valandėlės vedėjui inž. Algiiui Zaparackui, turėjusiam drąsos imtis milžiniško darbo ansamblį atsikviečiant. Padėka priklauso ir mūsų jaunimui: ateitinikams, skautams ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos nariams, sudariusiems "Ratilio" ansamblio priėmimo komitetą. Negalima pamiršti ir mūsų anks-tyvesniosios išeivijos sukurtos, ir vis tebegyvuojančios, lietuvių verslininkų ir profesionalų Vaizbos Būto — Lithuanian Chamber of Commerce organizacijos, kurios atstovu priėmimo komitete buvo ilgametis Detroito prekybininkas, lietuvis patrijotas Klemas Patockis (Clem Patocki).

Padėka jiems už įdėtą triūsą ir puikią kultūrinę atgaivą Detroito, jo apylinčių ir kaimyninio Windsoro lietuviams. Ta proga buvo išleistas ir kuklus leidinėlis, kuriame mūsų organizacijos gavo progą pasveikinti mielus svečius iš paver-

Skautininkė Julija Taorienė sega Tėvynės dukros žymenį Livijai Juodišūtei-Pollack Šv. Jurgio sueigoje Clevelande.

V. Bacevičiaus nuotr.

tos, bet laisvėjančios tėvų žemės.

Pradedant programą, į sceną, gražia vorele ir su skambia daina įžygiavo ansamblio dainininkai, muzikantai, pasakoriai ir šokėjai, kuriuos, su saikiu humoru, pristatė publikai ansamblio vadovė Zita Kelmickaitė, o po jos prabilo angliškai kalbantis ansamblietis Audronis Braukyla.

Programa, užtrukusi arti dviejų valandų, pradėta liaudies instrumentų muzika, o po to, paskaitomis, sekė dainos šokiai ir humoristiniai monologai.

Giliausią įspūdį paliko koncerto dalis, palietusi tragiškuosius išvežimus ir tremtį Sibire. Ji pradėta mūsų žinomo poeto — Sibiro tremtinio Antano Miškinio eilėraščių. Ją lydėjo audringi plojimai ir graudi ašara, nuriadėjusi daugelio skruostais, prisiminus tuos nelemtingus teroro ir žmogaus paniekimo dešimtmečius. Publikos nuotaikos kilo, kai baigiamosioje programos dalyje, įsijungus moderniesiems muzikos instrumentams sekė vaikinių ir merginų skambios sutartines, humoristinės deklamacijos ir trunkūs šokiai, kurių sukūrin buvo pakvies- ti ir arčiau scenos sėdį žiūrovai ir žiūrovės. Programos pabaigoje prie mikrofono vėl atsirandą iškabin- goji vadovė ir padėkojusi svečiams už nuoširdų pro- gramos priėmimą ir jai prabi- lus apie Sąjūdį, publika spontaniškai pakilo ir ploji- mų audra bei garsiais valia- vimais, pagerbė jį. Po to scenon iškviečiamas, vado- vės žodžiais tariant, rengi- nio "gaspadorius", mūsų atveju, Algis Zaparackas, kuris savo žodyje pareiškė padėką svečiams už puikią programą ir scenon iškvie- tė "Ratilio" ansamblio vy- riausią vadovą Vilniaus uni- versiteto prorektorį Rolan- dą Pavilionį. Pasigęsta jo žodžio. Ir pagaliau, gėlėmis apdovanoti ansamblietiai galingais balsais užtraukė Tautos himną, kuriam pri- tarė ir publika. Patrijotinės nuotaikos poveikyje, mes per juos pajutome Tėvynės artumą.

Sekančią dieną, balandžio 17-tą, Vilniaus universite- to folklorinis ansamblis "Ratilio" sėkmingai gastro- liavo Michigan Central Uni- vertitete, kurio rektoriumi (prezidentu) yra lietuvis dr. Edvardas Jakubauskas.

A. Misiūnas

• **PATRIA prekybos na- muose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pa- sirinkimas vietinių ir im- portuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviš- kos juodos duonos, o dova- nų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo korteli- ų. Prašome atsilankyti. Te- lefonas 531-6720.**

**\$ MAKE MONEY \$
SEWING OPERATORS
WANTED**

Daytime dress and party dress.
Full time work. 718-234-0286.
(12-18)

**ATTENTION —
GOVERNMENT HOMES**
From \$1 (U - repair). Repossessions.
Delinquent tax property.
Call 1-602-838-8885 Ext. GH 1753
(16-18)

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Saskaitys, Certifikatus, IRA, Čekių Saskaitys, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaides (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens saskaitys, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji saskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukia atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobi- liams pastatyti.

CHEMISTS

Seeking degreed chemist to process & supervisor process of reactive chemicals at our So Carolina hazardous waste treatment facility. Need strong technical skills, ability to anticipate problems, familiarity with chemical reactivities, chemical tradenames, & hazard class. Requires 5+ years experience in the treating or manufacturing & face management of highly reactive chemicals. For confidential consideration please send your resume to:

Nancy Opliz
Aqua-Tech, Inc
140 South Park St
Port Washington, WI 53074
EOE M/F

STRUCTURAL STEEL DETAILER & ESTIMATORS ARE YOU TIRED OF THE COLD?

Qualico Steel an established structural steel fabrication company located near Dothan AL (90 miles from Gulf Coast) is presently accepting applications for Structural & Miscellaneous Detailers, Checkers & Estimators. A minimum of 3 years experience required. Good Salary & Benefits. Send resume and sample of work to Mr. W.R. Thomas.

QUALICO STEEL CO., INC
P.O. BOX 149
Webb, AL 36376

(15-25)

Train to be a Professional

• SECRETARY

• EXECUTIVE SEC.

• WORD PROCESSOR

HOME STUDY / RES. TRAINING

• FINANCIAL AID AVAIL.

• JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Natl. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

Superior Savings ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

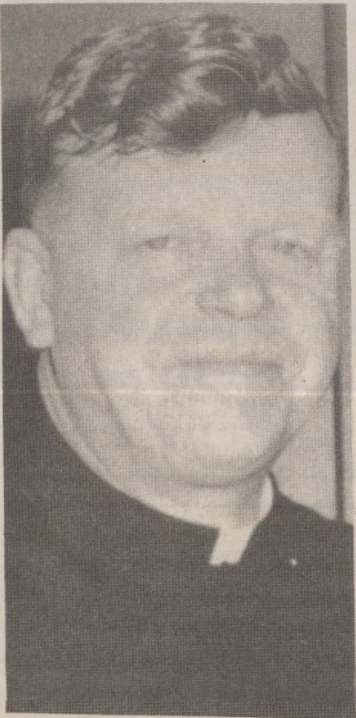
DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

CLEVELANDE ir apylinkėse

KVIEČIA Į KUNIGYSTĖS
SUKAKTIES ŠVENTĘSukaktuvininkas kun.
Balys Ivanauskas

Su dėkingumu Visagaliui Dievui aš skelbiu sekmadienį, 1989 m. gegužės mėn. 7 d., 50 metų sukaktį nuo mano išventinimo į Jūzaus Kristaus Kunigystę.

Jūs esate visi turėję svarbų vaidmenį mano kunigystėje ir mano privačiame gyvenime. Aš kviečiu jus visus dalintis džiaugsmu šioje specialioje šventėje su manim ir mano šeima, dalyvaujant Padėkos Mišiose 1989 m. gegužės mėn. 7 d. šv. Jurgio bažnyčioje, 6527 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Šventė prasidės šventomis Mišiomis 10:30 val. ryto. Po to seks priėmimas parapijos salėje.

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje,

Kun. Balys C. Ivanauskas

MIRĖ STASYS MAČYS

Balandžio 29 dienos anksstyvą rytą mirė visuomenininkas Stasys Mačys. Liga jį kankino apie šešerius mėnesius. Stasys Mačys gimė 1918 m. Skirkiškės kaime,

šakių apskrityje. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Clevelande aktyviai reiškėsi visuomeniniame darbe, prieš porą metų išrinktas į Balfo direktorių tarybą. Buvo LVS Ramovės skyriaus išdininkas, žalgirio šaulių kuopos narys, SLA 14 kuopos valdybos narys. Ilgiausiai ir stipriausiai Stasys darbavosi Lietuvių klube ir Lietuvių Namų bendrovėje. 1960 m. jis drauge su kitais vienuolika direktorių pasirašė Lithuanian Village Inc. b-vės steigimo aktą, 1967-69 buvo Lietuvių klubo ir namų bendrovės pirmininkas.

Velionis po Velykų su bičiuliais susitiko Lietuvių klube ir išreiškė viltį sulaukti gegužės aštuntos, Stasio vardinių dienos. Deja, liga jį pasigrobė truputį anksčiau.

A. a. Stasys Mačys palaidotas gegužės 2 d. Visų Sielių kapinėse. Vyro, tėvo, brolio ir senelio liūdi žmona Stasė, duktė Aurelija su šeima, sūnūs Nerijus ir Ginius su šeimomis, brolis Jurgis Clevelande, sesuo Ona Talandienė Detroitė, Lietuvoje brolis Juozas ir seserys Julė ir Joana.

Visiems velionio artimiesiems Dirva reiškia gilią užuojautą.

• **Miesto taryba** gavo prašymą paskelbti Clevelando ir Volgogrado (buvusio Stalingrado) miestų brolystės rezoliuciją. Meras George Voinovich priešina si brolystės rezoliucijos paskelbimui ir prašo visas tautybių organizacijas bei pavienius asmenis rašyti protesto laiškus miesto tarybos pirmininkui George Forbes, City Hall, 601 Lakeside, Cleveland, Ohio 44114. Prašom taip pat kreiptis ir į lietuvių apylinkės miesto tarybos narį Michael Polensek.

Skautininkių draugovės vakaronės paskaitininkei dr. Aldo-nai Malcanaitei-Grinai Vilija Klimienė sega gėlę. Šalia stovi vakaro pravedėja Laimutė Švarcaitė-Kormos.

V. Bacevičiaus nuotr.

SKAUTININKIŲ
DRAUGOVĖS
KULTŪRINĖ POPIETĖ

Kultūrinės popietės, kurias Clevelando skautininkės jau eilę metų rengia, visuomenės ir skautijos yra mėgiamos ir vertinamos. Jos ne tik paskatina iš kultūrinio apskaitimo vaduotis, bet ir duoda progą skautiškam būry pabendrauti ir pasivaikinti draugiškoje ir šiltoje nuotaikoje. Tose popietėse būdavo paminimi iškiliūs lietuviai, pristatomos naujos knygos, svarstomi kultūriniai, politiniai ir šiaip aktualūs klausimai.

Šiais metais Skautininkių Draugovė suruošė savo popietę balandžio 23 d. 4 val. p. p. Lietuvių Namuose. Jos tikslas buvo pristatyti visuomenei ir skautijai savo profesijoje stiprių rezultatų pasiekusią buvusią Clevelando gyventoją ir skautijos narę dr. Aldoną Malcanaitę-Grinienę. Dr. Grinienė yra psichologė su privačia klinikiška praktika Pittsburghe, taip pat konsultantė korporacijoms ir ligoninėms vadovavimo klausimais.

Turėjus progos šią žiemą praleisti tris savaites Lietuvoje, ji grįžo namo su labai stipriu krašto budimo, atgimimo, kėlimosi įspūdžiu. Popietė davė jai progos tais įspūdžiais su klausytojais pasidalinti.

Ne mažiau svarbi buvo pastanga paminėti "Varpo" laikraščio sukaktį, kuri dabartinių įvykių šviesoje tapo ypač aktuali, dėl to Lietuvos ir išeivijos iškilmingai švenčiama.

Prelegentė kalbėjo tema "Varpo" šimtmetis ir dabar". Savo kalboje ji peržvelgė lietuvių tautos būklę, atvedusią iki prieš 100 metų vykusio budimo ir kėlimosi ir pravedė paralelę su šiandien Lietuvoje vykstančiais įvykiais. Šalia visą tautą liečiančių rūpesčių ji trumpai užgriebė ir specifiniai moterų problemas, apgailestaudama faktą, kad moterys Lietuvoje taip užgožtos profesiniais ir buitinais reikalais, kad joms nelieka nei laiko, nei energijos visuomeniniams darbams. Dėl to Sąjūdyje moterų taip mažai.

Paskaita buvo papildyta prelegentės atsakymais į dalyvių klausimus.

Stalelius apsėdę dalyviai ilgokai šnekučiavosi, kol išsėmė įdomesnes paskaitoje paliestas ir nepaliestas mintis ir ištuštino skautininkių susineštas užkandas ir atsigėrimus. (Oši)

• **Clevelando meras** George Voinovich oficialiai paskelbė, kad jis yra kandidatas į Ohio gubernatoriaus vietą. Rinkimai įvyks 1990 metų rudenį.

George Voinovich buvo meru dešimt metų, ilgiausiai iš visų miesto merų. Nauji rinkimai įvyks šį rudenį, bet jis atsisakė kandidatuoti sekančiam ketverių metų terminui.

• **Tautybių tarybos centras** (Nationalities Services Center), kurio egzekutyviniu direktorium yra Algis Rukšėnas, metinį pobūvį rengia Lietuvių namų salėje gegužės 12, penktadienį, 6 val. 30 min. vak. Bilieto kaina asmeniui \$12.00. Pagrindiniu kalbėtoju bus šio centro naujasis vadovas Algis Rukšėnas. Gražu būtų, kad lietuviai taip pat gausiai dalyvautų ir tuo būdu paremtų Algį Rukšėną, kuris į šią vietą buvo paskirtas kaip geriausias iš šešiasdešimties amerikiečių kandidatų. Dėl rezervacijų prašom skambinti telef. 781-4560 darbo valandomis.

• **LB Clevelando Apylinkės metinis susirinkimas** įvyks gegužės 28 d. 11:45 val. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Be įvairių pranešimų, bus renkama dalis valdybos, kontrolės komisija ir atstovai į apygardos suvažiavimą.

• **Išnuomojamas gražus**, 1 didelio miegamojo butas, su vėsintuvu ir virtuvės įrengimais. Dėl garažo atskirai susitarti. "No children, no pets". Lake Shore Blvd. ir East 185 Stret apylinkėje. Nuoma 325 dolerių mėn. Tel. 338-3205.

CLEVELANDO
PARENGIMAI

• **GEGUŽĖS 7**, kun. klebono Balio Ivanausko 50 m. kunigystės jubiliejus - iškilmingas pagerbimas šv. Jurgio parapijoje.

• **GEGUŽĖS 20-21**, LKVS RAMOVĖS skyrių suvažiavimas Clevelande.

• **BIRŽELIO 4**, DLK Birutės Clevelando skyriaus gegužinė.

• **BIRŽELIO 10**, Lietuvos televizijos ir radio dainininkų ir instrumentalistų ansamblio "Armonika" koncertas D. M. parapijos salėje. Rengia LB Clevelando ap. valdyba.

• **BIRŽELIO 11**, Birželio minėjimas. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.

• **BIRŽELIO 23-25**, Susiviejimo Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.

• **LIEPOS 2**, ALT S-gos Clevelando skyriaus gegužinė.

• **LIEPOS 16, 12 val.** Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.

• **LIEPOS 30, 12 val.** Ramovės Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.

• **RUGSĖJO 3**, Prezidento Antano Smetonos 45 m. mirties paminėjimas

• **RUGSĖJO 9 D.** Tautos šventė — abiturientų pokylis Lietuvių namuose.

• **RUGSĖJO 10 D.**, Tautos šventės minėjimas ir Tautos Fondo popietė Lietuvių Namuose.

• **RUGSĖJO 30**, Pabaltiečių vakaras.

• **LAPKRIČIO 11**, Lietuvių Namų metinis balius.

• **LAPKRIČIO 12**, Kultūrinė Popietė — prelegentė prof. dr. Marija Gimbutienė. Rengia Skautininkių Draugovė Lietuvių Namų salėje

• **LAPKRIČIO 25**, Kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia Ramovės Clevelando skyrius.

• **GRUODŽIO 31**, Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių Namuose. 1990 m.

• **VASARIO 25**, Lietuvių Namų ir klubo narių metinis susirinkimas

• **KOVO 4**, "Taupos" kredito kooperatyvo narių metinis susirinkimas

• **Norintieji keliauti į Lietuvą** drauge su Clevelando vyrų oktetu šį rudenį rugsėjo 14-15 d. d. kviečiami iki š. m. gegužės 5 d. užsiregistruoti, skambinant Ingridai Bublionei į jos įstaigą (216) 486-8692.

Šį rudenį, dėl Lietuvoje vykstančių festivalių, viešbučiai bus perpildyti, tad jau dabar reikia rezervuoti kambarius.

• **Vladas Bacevičius** prašo patikslinti žinutę, tilpusią Dirvoje praeitame numety, kad jis Ratilio ansamblui padarė ne 500, bet 200 nuotraukų ir jam dar iki deimantinio amžiaus trūksta kelerių metų.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Rd., Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

A. A.

STASIUI MAČIUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą žmonai

STASEI ir šeimai.

L.K.V.S. Ramovės Centro
Valdyba

DIRVA

PAVERGTŲ TAUTŲ KONFERENCIJA PARYŽIUJE

Š. m. kovo 30 d. "Dirvoje" buvo paskelbtas straipsnis "Kova už tautų teises ir laisvę". Jame buvo pateikta plati informacija apie gegužės 9-10 d. d. Paryžiuje įvyksiančią konferenciją, kurią rengia Sovietų Sąjungos pavergtų kraštų atstovai.

Tame straipsnyje buvo glaustai atpasakota konferencijos programa. Joje bus atstovaujama ir Lietuva.

Visi lietuviai, kuriems galimybės leis tomis dienomis būti Paryžiuje, kviečiami toje konferencijoje dalyvauti.

Konferencijos adresas toks: Conference on the Democratic Alternative in the Soviet Bloc — La Maison de la Chimie, 28 Rue Saint Dominique, Paris.

Konferencijos pradžia — gegužės mėn. 9 d. 10 val.

Vytautas Skuodis

• **Dirvos novelės konkursui**, kurio terminas baigiasi š. m. birželio 15 d., gautas pirmas rankraštis "Atplėšta motinystė", žiupsnelis prisiminimų iš tremtinio gyvenimo 1941-1956 m., pasirašytas A. V. B.

Premija 700 dol. skiriama iš a. a. Simo Kašelionio palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Jury komisija sudaryta šios sudėties: Marija Tūbelytė - Kuhlmanienė, Birutė Sidzikauskienė ir Zigmas Raulinaitis.

• **Dr. Leonas Kriaučeliūnas**, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos pirmininkas, š. m. gegužės 6 d. vyksta į šios sąjungos Bostono skyriaus narių susirinkimą.

• **Muzikologė L. Tamulytė - Venclauskienė** baigia ruošti knygą apie komp. Vl. Jakubėną, kurioje tilps šio kompozitoriaus straipsniai, laiškai; bus duota jo gyvenimo ir kūrybos apžvalga, o taip pat ir atsiminimai bei kt. Knyga turės apie 500 puslapių. Ją išleis komp. Vl. Jakubėno draugija.

• **A. a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus** (1953-1984) prisiminimui yra įsteigtas 1985 m. jo tėvų, sesers ir artimųjų draugų stipendijos fondas, kuriuo gali pasinaudoti visi laisvojo pasaulio lietuviai studentai, siekiantys magistro arba doktorato laipsnio iš griežtųjų mokslų.

Dėl daugiau informacijos ir gauti prašymų formų, rašyti šiuo adresu: Kristina Martinkus, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 So. Richmond, Chicago, Illinois 60629, USA. Prašymų formos turi būti grąžintos iki 1989 m. gegužės 20 d.

ATTENTION — HIRING!

Government jobs — your area.
Many immediate openings
without waiting list or test.
\$17,840 — \$69,485

Call 1-602-838-8885 Ext. R 1753

(6-18)

Arts Club Theatre New Yorke, vadovų Arūno Čiuberčio ir estes Lindos Pakri kviečiamas, Juozas Daubėnas (centre) aktorius, režisierius, vertėjas ir kritikas, sutiko režisuoti Marie Barlow vienveiksmį "A Limb of Snow". Spektakliai vyks gegužės 4, 5, 12, 13, 19 ir 20 dienomis Manhattene, Our Lady of Vilnius salėje. Rezervacijoms skambinkite (212) 673-5636.

DAYTONA BEACH

PO METŲ SKYRIUI SUSIRINKUS

Š. m. balandžio mėn. 19 d. Palm Coast, ALT S-gos Daytona Beach apylinkių skyriaus pirmininko Vytauto ir Stelos namuose įvyko šio skyriaus narių metinis susirinkimas. Susirinkime dalyvavo iš 28 narių — 24.

Pradedamas metinį susirinkimą skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis pasveikino narius, susirinkusius po metų, palinkėjo sėkmingų sprendimų ir paprašė tylos minute pagerbti praėjusiais metais amžinymėn išėjusius valdybos sekretoriaus Jurgio Miežaičio ir skyriaus nario Andriejaus Bruženo šviesų atminimą.

Skyrius veikia jau aštunti metai. Per tą laikotarpį skyrius neteko mirė net šeši nariai: Adolfas Andrulis, Simas Kontrimas, Angelė Kašubienė, Antanas Ramanauskas Andriejus Bružėnas ir Jurgis Miežaitis. Tai didelis nuostolis skyriui, nes jie buvo aktyvūs, pareigingi skyriaus nariai.

Susirinkimui vadovauti pakvietė pirmininku Kazimierą Karalių, o sekretore Jonę Karalienę.

Praėjusių metų metinio susirinkimo gerai parašytą, išsamų protokolą (protokolą parašė Birutė Dzenkauskienė) perskaitė Vacys Dzenkauskas ir jis susirinkimo priimtas be pastabų.

Skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis aptarė praėjusių metų skyriaus veiklą. Svarbiausias darbas buvo — suruošti ALT S-gos seimą, kuris vyko 1988 m. gegužės mėn. Daytona Beach, Tresuer Island gražiame viešbutyje. Seimas buvo suruoštas gerai. Dalyvių daug, programa gera.

Padėkojo visiems skyriaus nariams už rūpestingą visų įsipareigojimų atlikimą, visom komisijom už atliktą darbą. Seimo metu skyriaus narės suruošė viešbutyje priešseiminį pobūvį, finansuotą ALT S-gos pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno. Buvo iškilmingos pamaldos, kurias atlaikė vyskupas Deksnys, giedojo Sietynas, vadovaujamas muziko A. Skridulio. Pirmininko Vytauto Abraičio ir Stellos sodijoje įvyko poseiminė gegužinė. Visa tai pareikalavo iš skyriaus narių didelio rūpesčio, ryžto, sumanumo, už ką ALT S-gos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas raštu padėkojo (perskaitė raštą). Seimas finansiniai taip pat buvo pelningas ir, apmokėjus išlaidas, likutis 1411.23 dol. persiųstas centrui.

Iždininkas Pranas Damijonaitis padarė išsamų pranešimą apie skyriaus finansinį stovį. Skyrius, sakyčiau, turtingas ir kasoje susirinkimo dieną buvo likę 1188.86 dol., ką paliudijo ir kontrolės komisijos pirmininkas Andrius Mironas, perskaitydamas trumpą komisijos aktą. Trumpus pranešimus padarė vicepirmininkai Jurgis Janušaitis ir Kostas Žolynas, po sekretoriaus Jurgio Miežaičio mirties, ejęs valdybos sekretoriaus pareigas.

Po pranešimų, išskyrus vieną kitą paklausimą, didesnių diskusijų nebuvo ir pranešimus susirinkimas patvirtino.

Sunkumų nesudarė ir naujos valdybos bei kontrolės komisijos rinkimai. Susirinkimas paprašė senąją valdybą pasiūlyti dar vienam terminui, o jai sutikus, į mirusio valdybos sekretoriaus a. a. Jurgio Miežaičio vietą buvo išrinkta Marija Šarauskiene.

Taigi naują skyriaus valdybą sudaro: Vytautas Abraitis, Pranas Damijonaitis, Jurgis Janušaitis, Marija Šarauskiene ir Kostas Žolynas.

Kontrolės komisijon išrinkti: Vacys Dzenkauskas, Stella Abraitienė ir Gediminas Lapėnas, kandidatė liko Natalija Subačienė.

Artimiausi skyriaus darbai — Tautos šventės minėjimas. Susirinkimas pavedė valdybai rūpintis minėjimo laiku, programa.

Susirinkimą baigiant prezidiumo pirmininkas susirinkimo dalyvių vardu pareiškė padėką valdybai ir kontrolės komisijai už atliktus darbus ir skyriaus gyvą veiklą.

Po susirinkimo šeiminiškai — Stella ir Vytautas Abraičiai visus dalyvius pakvietė vaišėm, kurių metu buvo dar valandėlę pasidalinti ateities skyriaus veiklos rūpesčiais.

Jurgis Janušaitis

LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS TORONTE

Šios žaidynės vyks solidarumo ženkle su Lietuvos Tautiniu Olimpiu Komitetu ir visais Lietuvos sportininkais, kadangi š. m. gegužės 13 d. yra paskelbta Olimpine Diena Lietuvoje ir visame Pabaltyje.

Pagal preliminarinės registracijos davinius, 39-se žaidynėse bus vykdomos šios sporto šakos: krepšinis, tinklinis, ledo ritulys, kėglavimas, raketbolas ir skvašas. Skvašas vykdomas žaidynėse pirmą kartą, kaip eksperimentinė šaka. Anksčiau planuotos šachmatų, plaukimo ir stalo teniso pirmenybės nebuvo vykdomos dėl nepakankamo susidomėjimo bei nepalankių aplinkybių.

Varžybinio komiteto pirmininkas yra Andrius Šileika, tel. (416) 767-6520.